

SAVONIA

ammattikorkeakoulu

OPINNÄYTETYÖ - YLEMPI AMMATTIKORKEAKOULUTUTKINTO
SOSIAALI-, TERVEYS- JA LIIKUNTA-ALA

MONIAMMATILLINEN YHTEISTYÖ VARHAISEN VAIHEEN TUKENA PERHEILLE

Yhdessä aika -menetelmä – suunnitelmallinen ja tehokkaampi
monitoimijamallin käyttööotto

TEKIJÄ Päivi Tikkanen
TYK22KY

Koulutusala Sosiaali-, terveys- ja liikunta-ala	
Tutkinto-ohjelma Sosiaali- ja terveysalan kehittämisen ja johtamisen tutkinto-ohjelma	
Työn tekijä(t) Päivi Tikkanen	
Työn nimi Moniammatillinen yhteistyö varhaisen vaiheen tukena perheille Yhdessä aika -menetelmä – suunnitelmallinen ja tehokkaampi monitoimijamallin käyttöotto	
Päiväys	6.11.2024
Sivumäärä/Liitteet	35/3
Toimeksiantaja/Yhteistyökumppani(t) Pohjois-Savon hyvinvointialue, läntinen perhekeskus, Nilakka	
<p>Tiivistelmä</p> <p>Varhainen tuki perheille on sekä perheitä että yhteiskuntaa palveleva. Perheet saavat ongelmiinsa tukea oikea-aikaisesti ja näin on mahdollista välttyä raskaammilta ja korjaavilta palveluilta. Yhteiskunnan näkökulmasta varhainen tuki on kustannustehokkaampaa. Yhdessä aika -menetelmä on monitoimijainen yhteistyömalli, mikä on kehitetty perheiden varhaiseen tukeen.</p> <p>Tämä opinnäytetyö toteutettiin tutkimuksellisenä opinnäytetyönä ja tarkoituksena oli selvittää monitoimijaisen Yhdessä aika -menetelmän tämänhetkistä käyttöä, millä keinoin menetelmän parempaa käyttöä voitaisiin edistää, mahdollisia esteitä menetelmän käytölle sekä sitä, miten lähiesihenkilö omalla toiminnallaan päivittäisessä johtamisessa voisi edistää menetelmän jalkauttamista arkityöhön ja sen helpompaa käyttöä. Lisäksi tarkoituksena oli saada tietoa lähiesihenkilöille päivittäisen johtamisen tueksi, kun uusia menetelmiä otetaan työyhteisössä käyttöön. Tavoitteena oli tuottaa tietoa työelämään, jota voidaan myöhemmin hyödyntää, kun halutaan edistää Yhdessä aika -menetelmän tehokkaampaa käyttöä. Opinnäytetyö toteutettiin laadullisena tutkimuksena. Aineistonkeruumenetelmänä käytettiin teemahaastattelua, joka toteutettiin kahtena ryhmähaastatteluna. Haastatteluaineisto analysoitiin aineistolähtöisellä sisällön analyysillä.</p> <p>Opinnäytetyön tuloksista kävi ilmi, että työyhteisöissä on jo moniammatillista yhteistyötä, joten Yhdessä aika -menetelmä on sen varsinaisessa kontekstissa vähällä käytöllä. Vähäisen käytön muita syitä olivat vaikeakäyttöisyys, kalenteroinnin hankaluus, resurssipula, yhteystietojen puutteellisuus ja menetelmän huono näkyvyys perheille ja työntekijöille. Saatujen tulosten mukaan menetelmän käyttöön liittyvää byrokraattisuutta pitää helpottaa ja sen joustavampaa käyttöä pitää kehittää. Menetelmän näkyvyyttä pitää lisätä ja hyödyntää sähköisiä palveluita. Työyhteisöihin olisi hyvä saada vastuuhenkilöt, jotka antavat tietoa menetelmän käytöstä ja huolehtivat koulutuksesta. Lähiesihenkilön vastuualueisiin nähtiin kuuluvaksi tiedottaminen, yhteystietojen ajan tasalla pitäminen ja riittävästä resurssista huolehtiminen, jotta menetelmää voidaan opetella ja jalkauttaa omaan työhön.</p>	
Avainsanat Moniammatillinen yhteistyö, varhainen tuki, monitoimijainen yhteistyömalli, päivittäinen johtaminen	

Field of Study Social Services, Health and Sports	
Degree Programme Master's Degree Programme in Management and Development for Social and Health Care Professionals	
Author(s) Päivi Tikkanen	
Title of Thesis Multiprofessional cooperation as an early stage support for families Yhdessä aika -method – planned and more effective adoption of the multi-functional joint work model	
Date 6.11.2024	Pages/Appendices 35/3
Client Organisation /Partners Wellbeing Services County of North Savo, western family center, Nilakka	
<p>Abstract</p> <p>Early support for families serves families and society. Families get support early for their problems in a timely manner and so it is possible to avoid heavier and remedial services. For society early support is more cost-effective. Yhdessä aika -method is a multi-functional joint work model, which is developed for early support of families.</p> <p>This thesis was carried out as a research thesis and the purpose was to find out the current use of the multi-functional Yhdessä aika -method, in what ways the better use of the method could be promoted, possible obstacles to the use of the method and how the immediate supervisor could promote the implementation of the method in daily work and make its use easier through own activities in close management. It was also a request to get information for immediate supervisors to support daily management when new methods are introduced in the work community. The goal was to produce information for working life, which can later be used when one wants to promote more effective use of the Yhdessä aika -method. The thesis was carried out as a qualitative study. A theme interview was used as the data collection method, which was carried out as two group interviews. The interview subjects were analyzed using material-based content analysis.</p> <p>The results of the thesis showed that there is already multiprofessional cooperation in work communities, so the Yhdessä aika -method is rarely used in its actual context. Other reasons for the low use were difficulty of use, difficulty of calendaring, lack of resources, lack of contact information and poor visibility of the method for families and employees. According to the obtained results, the bureaucracy related to the use of the method must be eased and its more flexible use must be developed. The visibility of the method must be increased and electronic services must be utilized. It would be good to have responsible persons in work communities who provide information on the use of the method and take care of training. The areas of responsibility of the immediate supervisor were seen to include informing, keeping contact information up-to-date and taking care of sufficient resources so that the method can be learned and implemented in one's own work.</p>	
<p>Keywords</p> <p>Multiprofessional cooperation, early support, multifunctional cooperation model, daily management</p>	

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO	6
2	SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLLON MONIAMMATILLINEN YHTEISTYÖ	8
2.1	Moniammatillinen yhteistyö	8
2.2	Moniammatillinen yhteistyö sosiaali- ja terveysalalla	9
2.3	Moniammatillisen yhteistyön etuja	10
2.4	Moniammatillisen yhteistyön haasteita	10
3	MONIAMMATILLINEN YHTEISTYÖ PERHEEN VARHAISEN VAIHEEN TUKENA	12
3.1	Vanhemmuuden varhainen tuki	12
3.2	Yhdessä aika - Monitoimijainen yhteistyömalli	13
4	MONIAMMATILLISEN YHTEISTYÖN HUOMIOIMINEN PÄIVITTÄISESSÄ JOHTAMISESSA	15
4.1	Moniammatillisen yhteistyön mahdollistaminen	15
4.2	Lähiesihenkilö moniammatillisen yhteistyön mahdollistajana	15
5	TUTKIMUKSEN TARKOITUS, TAVOITE SEKÄ TUTKIMUSKYSYMYKSET	17
6	TUTKIMUKSEN TOTEUTUS	18
6.1	Tutkimuksen lähestymistapa	18
6.2	Laadullinen tutkimusmenetelmä	18
6.3	Tutkimukseen osallistujat	19
6.4	Aineiston keruu	20
6.5	Aineiston analysointi	21
7	TUTKIMUSTULOKSET	25
7.1	Yhdessä aika -menetelmän käytön nykytila	25
7.2	Edellytykset Yhdessä aika -menetelmän käytölle	26
7.3	Yhdessä aika -menetelmän käyttöä vahvistavat tekijät	27
8	POHDINTA	29
8.1	Tulosten tarkastelu	29
8.2	Opinnäytetyön eettisyys ja luotettavuus	31
8.3	Ammatillinen kasvu	32
8.4	Johtopäätökset ja kehittämissuhteet	33
	LÄHTEET	35
	LIITE 1: SAATEKIRJE	39
	LIITE 2: TEEMAHAASTATTELURUNKO	40

LIITE 3: TUTKIMUSTULOKSET TAULUKOITUNA 41

1 JOHDANTO

Suurin osa suomalaisista lapsiperheistä voi hyvin. Vanhemmat ovat hyvinvoivia ja tyytyväisiä elämän eri osa-alueilla. Kuitenkin THL:n ja FinLapset -rekisteri ja tutkimustiedon perusteella, mikä käsitti vauvaperheiden ja nelivuotiaiden lasten vanhempien hyvinvointia tuo esille, että osalla vanhemmista on selkeästi tuen tarvetta ja sitä kaivataan ammattilaisilta, jotka työskentelevät lapsiperhepalveluissa. (THL 11.10.2023.) Perheille suunnatuissa palveluissa on usein kyse eri toimijoiden antamien palveluiden yhteensovittamisesta eli yhteistyöstä ja tässä nähdään vielä paljon kehittämistarvetta, ennen kuin eheä kokonaisuus on mahdollista saavuttaa (Helminen 2017, 17–18).

STM (2017) mukaan jo Sipilän hallitus vuosina 2015–2019 otti yhdeksi kärkihankkeekseen lapsi- ja perhepalvelujärjestelmän muuttamisen, koska oli huoli sen hetkisen palvelujärjestelmän toimimattomuudesta. Tuolloin palvelujärjestelmä ei toiminut toivotulla tavalla ja huomattiin, että palveluiden painopiste oli siirtynyt voimakkaasti korjaaviin palveluihin. Haluttiin kehittää palveluita, jotka painotuvat enemmän ennaltaehkäiseviin ja varhaista tukea tuottaviin palveluihin. Yhdeksi tavoitteeksi muodostui perhekeskusten perustaminen julkisiin, matalan kynnyksen palveluihin tarkoituksena perheiden kokonaisvaltaisempi tukeminen moniammatillisesti. Perhekeskuksia on ollut alueilla vaihdellen ja nykyään kaikilla hyvinvointialueilla ja Helsingissä edistetään niitä tavoitteena palveluiden saatavuuden yhdenmukaistaminen ja niiden vakiinnuttaminen. Tarkoituksena on saada aikaan palveluverkosto perhekeskuksen alle ja tarjota sitä kautta varhaista tukea perheille ja perheen eri-ikäisille jäsenille moniammatillisesti. Perhekeskukset voivat toimia verkostona, fyysisissä paikoissa tai nykyään jopa sähköisesti. Näiden sähköisen perhekeskuksen kehittäminen on lähtenyt etenemään tänä vuonna ja tarkoituksena on helpottaa perheiden arkea vielä matalammalla kynnyksellä, kun palvelu on käytettävissä koko ajan. Sinne on tarkoitus koota yhteen luotettavaa tietoa perheiden palveluista, erilaisista tapahtumista ja ammattilaisista. (THL 2024.)

Yhdessä aika -menetelmä on monitoimijainen yhteistyömalli, mikä on kehitetty aikoinaan POSOTE20 – Tulevaisuuden sotekeskus -hankkeen myötä Pohjois-Savossa. Tuolloin tiedostettiin, että perheet joutuvat usein odottamaan oikea-aikaista apua ja tukea arkeensa tai välttämättä saatu apu ei ollut sopivaa. Lisäksi perheet joutuivat hakemaan apua useasta eri paikasta eli palvelut olivat pirstaleisia, eikä kellään ammattilaisella ollut ns. langat käsissä. Tehtiin jopa päällekkäistä työtä. Tämän Yhdessä aika -menetelmän avulla on tarkoitus koota monitoimijainen perhekeskusverkosto yhteen, missä karotetaan perheen tilannetta yhdessä ja pyritään, että perheet saavat oikea-aikaista tukea arkeen yhdellä yhteydenotolla. Punaisena lankana toimijuudessa on ennaltaehkäisy ja varhainen tuki. Perheiden lisäksi Yhdessä aika -menetelmä kannustaa ammattilaisia toteuttamaan moniammatillista yhteistyötä mahdollistaen toisten ammattilaisten näkökulmien saamisen perheiden huolien pohtimiseen. Jatkuvan resurssipulan vallitessa Yhdessä aika -menetelmän käytöllä nähdään olevan myös organisaatiota palveleva hyöty, kun tarkoitus on päästä eroon päällekkäisistä töistä ja lisätä samalla tietoisuutta toisten toimijoiden tekemästä työstä. (Innokylä, 2021.)

Tämän opinnäytetyön toimeksiantajana on Pohjois-Savon hyvinvointialue, läntisen alueen perhepalvelut/Nilakan alue, mihin kuuluvat Keitele, Vesanto, Tervo ja Pielavesi. Opinnäytetyö toteutetaan tutkimuksellisenä opinnäytetyönä. Tarkoituksena on selvittää monitoimijaisen Yhdessä aika -menetelmän tämänhetkistä käyttöä, millä keinoin menetelmän parempaa käyttöä voitaisiin edistää, mahdollisia esteitä menetelmän käytölle sekä sitä, miten lähiesihenkilö omalla toiminnallaan päivittäisessä johtamisessa voisi edistää menetelmän jalkauttamista arkityöhön ja sen helpompaa käyttöä. Lisäksi tarkoituksena on saada tietoa lähiesihenkilöille päivittäisen johtamisen tueksi, kun uusia menetelmiä otetaan työyhteisössä käyttöön. Tavoitteena on tuottaa tietoa työelämään, jota voidaan myöhemmin hyödyntää, kun edistetään Yhdessä aika -menetelmän tehokkaampaa käyttöä. Opinnäytetyössä näkyy näin ollen myös kehittämistoiminnallinen näkökulma. Tässä opinnäytetyössä monitoimijaista Yhdessä aika -menetelmää tarkastellaan sosiaali- ja terveydenhuollon toimijoiden näkökulmasta, näin ollen esimerkiksi sivistystoimi ja kolmas sektori on jätetty kokonaan pois.

.

2 SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLLON MONIAMMATILLINEN YHTEISTYÖ

2.1 Moniammatillinen yhteistyö

Eri ammattiryhmien välinen yhteistyö, joilla on yhteinen päämäärä, kutsutaan yleisesti moniammatilliseksi yhteistyöksi. Ryhmiä yhdistävät toisiinsa luottamus ja sitoutuminen yhteiseen toimintaan. Ryhmän jäsenet yhteensovittavat omat toimintansa toisiinsa tiedollisesti ja taidollisesti. Kaikessa yksinkertaisuudessaan se tarkoittaa, että eri ammattinimikkeellä ja osaamisella olevien työntekijöiden tulee kyetä tekemään yhteistyötä toistensa kanssa niin omassa työyhteisössään kuin myös eri työyhteisöjen välillä. Jokaisen ammattiryhmän jäsenen tavoitteena on tuoda oma osaaminen ja tietotaito kaikkien yhteiseen käyttöön. Moniammatillisen yhteistyö on siis tapa tehdä työtä. (Pärnä 2012, 48–50.) Osapuolten työskentelyn päämääränä on riittävän hyvä yhteisymmärrys lopullisesta tavoitteesta ja tähän päästään rakentamalla ryhmässä luottamusta (Kekoni, Mönkkönen, Hujala, Laulainen & Hirvonen 2019, 34).

Työelämässä ja arkikielessä moniammatillisesta yhteistyöstä käytetään erilaisia nimityksiä ja niitä käytetään laajasti. Käytössä ovat ainakin moniammatillinen- ja monitoimijainen yhteistyö. Käsitteissä on pieni vivahde-ero. Moniammatillisuus on eri ammattiryhmien välistä, saumatonta ja rajoja ylittävää yhteistyötä, kun taas monitoimijaisuus on laajempi sisällyttäen yhteistyöhön myös mm. erilaiset järjestöt. (Mönkkönen, Kekoni & Pehkonen 2019, 13.) Tavoite on kuitenkin sama eli tarkoituksena on yhdessä pyrkiä ratkomaan asioita tuoden oma asiantuntemus keskiöön (Kekoni ym. 2019, 16). Isoherranen (2012, 21) tuo väitöskirjassaan esille, että Paynen (2000, 9) mukaan moniammatillisen yhteistyön yleinen ja kattava käsite vastuineen on seuraavanlainen:

Moniammatillinen, monitieteinen ja monitoimijainen työ tarkoittaa sitä, että useat ammattiryhmät sopeuttavat roolejaan ja ottavat huomioon toiset ammattiryhmät, joiden kanssa he ovat vuorovaikutuksessa. Samalla he yhdistävät tietojaan ja taitojaan ja toimijavastuutaan.

Isoherranen (2012, 20) tuo esille saman laajan käsitelmäärään viitatessaan omiin, jo 1990-luvulla alkaneisiin tutkimuksiin moniammatillisesta yhteistyöstä. Hänen mielestään on tärkeä ymmärtää käsitteen lähtökohta, jotta voi oikeasti ymmärtää mistä on kyse ja mitkä ovat tavoitteet. Yhdeksi sekaannusta aiheuttavaksi hän kuvailee sen, että meillä suomen kielessä on vain yksi sanallinen määritelmä, moniammatillinen yhteistyö, muutaman englanninkielisen määritelmien rinnalle. Näitä englanninkielisiä vastaavia käsitteitä ovat interprofessional ja trans/crossprofessional. Näitä samoja englanninkielisiä käsitteitä myös Rautio (2016, 48) tuo väitöskirjassaan esille tarkoittaessaan moniammatillisuutta ja sen mukana tuomaa yhteistyötä.

Ammattilaisten keskinäiseen yhteistyöhön vaikuttavat heidän riippuvuussuhteensa, ammatillisen yhteistyön kehittäminen, kyky muokata omaa toimintaa aina tilanteeseen sopivaksi, yhteiset tavoitteet sekä ammatillinen kehittyminen. Riippuvuussuhteilla tarkoitetaan ammattilaisten keskinäisiä, toisiaan arvostavia suhteita, kun tehdään yhteistyötä ymmärtäen yhteistyön tuoma merkitys kaikille osapuolille. Ammatillisen yhteistyön kehittäminen on pikkuhiljaa tapahtuvaa yhteistyön kehittymistä, mitä voidaan edistää mm. säännöllisillä yhteisillä kokouksilla. Kyvyllä muokata omaa ammatillista toimintaa tarkoitetaan sitä, että on tarvittaessa tietoa ja taitoa hyödyntää myös toisen ammattiryhmän

työntekijältä saatua tietoa. Tieto on pintapuolista, mutta usein tarpeellista antaa. Yhteisten tavoitteiden asettamisessa korostuvat kaikkien ammattilaisten osallisuus yhteistyöprosessissa. Se tarkoittaa, että jokainen jäsen on mukana asettamassa tavoitteita, toteuttamassa niitä ja lopulta arvioimassa niiden toteutumista. Merkittävänä moniammatillisessa yhteistyössä pidetään vuorovaikutustaitoja ja kykyä vastavuoroiseen keskusteluun tuoden omat mielipiteensä rohkeasti esiin. (Bronstein, Mellin & Iachini 2018, 23–27.)

2.2 Moniammatillinen yhteistyö sosiaali- ja terveysalalla

Moniammatillisella yhteistyöllä sosiaali- ja terveysalalla on jo vuosikymmenten perinteet. Alkuun toiminta keskittyi työyhteisön sisällä tehtävään työhön, mutta 1990-luvun alussa alettiin painottamaan työyhteisön rajoja ylittävään yhteistyöhön. (Mönkkönen ym. 2019, 8.) Toimintatapoja yhteistyölle on kehitelty ja kehitellään edelleen. Moniammatillinen yhteistyö liitetään vahvasti nimenomaan sosiaali- ja terveysalalle kuuluvaksi työskentelytavaksi, koska tiedetään siellä asioivien asiakkaiden ongelmien olevan hyvin monisyisiä ja näin ollen tarve yhdistää eri ammattiryhmien tiedot ja taidot ovat keskiössä näiden ongelmien ratkaisussa (Isoherranen 2012, 22). Isoherranen (2012, 22) onkin tehnyt käsitteestä oman määritelmän ja kuvailee sitä seuraavasti:

Moniammatillista yhteistyötä voidaan kuvata sosiaali- ja terveysalalla asiakas- /potilaslähtöisenä työskentelynä, jossa pyritään huomioimaan potilaan elämän kokonaisuus ja hänen hoito- ja hoivapolkunsu. Yhteisessä tiedonkäsittelyssä eri asiantuntijoiden tiedot ja taidot kootaan yhteen. Vuorovaikutusprosessissa rakennetaan tapauskohtainen tavoite ja yhteinen käsitys (jaettu sosiaalinen kognitio) potilaan tilanteesta, tarvittavista toimenpiteistä ja ongelmien ratkaisuista. Tiedon kokoaminen yhteen tapahtuu joustavasti, sovitulla välineillä ja/tai foorumeilla sovituin toimintaperiaattein. Asiakas/potilas ja/tai hänen läheisensä ovat tarvittaessa mukana keskustelussa.

Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden järjestämistä on viime vuosina kritisoitu sen sekavuudesta ja siitä, että palveluverkostojen ollessa hajallaan on mahdollista, että palveluja tarvitseva on voinut jäädä jopa ilman tarvitsemiaan palveluita. Vuoden 2023 alusta aloittaneiden hyvinvointialueiden yksi tärkeä tavoite ja tehtävä onkin pureutua juuri tähän ongelmaan eli pyrkiä tuottamaan palvelut niin, että asiakas saa tarvitsemansa palvelut mahdollisimman oikeaan aikaan ilman palvelupolkujen katkeamisia. Lisäksi on painotettu sitä, että asiakkaiden ”luukuttaminen” loppuisi ja palvelutuotanto saataisiin järjestettyä tehokkaasti niin, että myös kokonaisuus olisi hallinnassa. Tämä tarkoittaa palveluiden tuottajien näkökulmasta sitä, että yhteistyöhön yli toimialarajojen tulee panostaa ja sitä on tiivistettävä. (Helminen 2017, 14.) Isoherranen (2012, 10) tuo esille, että sosiaali- ja terveysalan asiakkaiden ongelmat liittyvät usein moneen eri problematiikkaan, johon yhden sektorin asiantuntemus ei riitä, vaan ongelmien ratkomiseen tarvitaan useamman eri alan osaamista hyödyntäen sosiaali- ja terveydenhuollon asiantuntijakenttää kokonaisvaltaisemmin. Asiakas kohdataan kokonaisvaltaisesti, joten palveluiden järjestämiseen tarvitaan moniammatillisuutta. Jotta moniammatillisuus toimisi parhain päin potilaan asioiden hoidossa, edellyttää se toimijoilta toisten työn ymmärtämistä ja yhteistä ymmärrystä moniammatillisuudesta. (Isoherranen 2012, 114; Mönkkönen ym. 2019, 11.)

Sosiaali- ja terveysalalla myös erilaiset lait edellyttävät yhteistyötä. Terveystuotolaissa (30.10.2010/1326, 2§) viitataan eri terveydenhuollon toimijoiden väliseen yhteistyön vahvistamiseen ja otetaan myös kantaa jo aloittaneiden hyvinvointialueiden eri toimialojen väliseen yhteistyöhön

unohtamatta hyvinvointialueiden ja kunnan eri toimijoiden välistä yhteistyötä sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisessä. Sosiaalihuoltolaki (1301/2014, 1§) korostaa lain nojalla mahdollisuutta parantaa yhteistyötä sosiaalihuollon, kunnan ja muiden toimijoiden kesken.

2.3 Moniammatillisen yhteistyön etuja

Sosiaali- ja terveysalan ammattilaisten mielestä hyvä yhteistyö on edellytys onnistuneelle asiakaslähteiselle työotteelle. Jakamalla omaa asiantuntijuutta yhdessä hyvässä vuorovaikutuksessa toisten toimijoiden kanssa, asiakkaan ongelmiin on paremmat mahdollisuudet löytää nopeammin ratkaisuja. Yhdessä toimimalla päällekkäisten töiden tekemistä on myös mahdollista vähentää. Hyvä yhteistyö edellyttää toimijoilta hyviä vuorovaikutus- ja yhteistyötaitoja. Pitää luottaa toisten tekemisiin ja myös oma työ pitää itselleen selkeyttä niin, että tietää tehtävänsä. (Sandström, Keiski-Turunen, Hassila, Aunola & Alahuhta 2018.) Isoherranen (2012, 22) on määritellyt onnistuneen yhteistyön tunnusmerkeiksi yhtenäisen ja laajan potilastiedon kokoamisen, yhdessä sovitut käytänteet tiedon kokoamista varten, mahdollisuudelle tutustua toisten töihin yli sektorirajojen sekä myös toistuvan ja loputtoman mahdollisuuden arviointiin ja kehittämiseen. Moniammatillisen yhteistyön tuomat positiiviset vaikutukset yltävät myös työyhteisön jäseniin vähentämällä työn kuormittavuutta, kun tiimissä olevat ammattilaiset jakavat työn tuomat mahdolliset haasteet yhdessä (Mönkkönen & Kekoni 2020, 225).

Hyvän yhteistyön merkityksen ymmärtäminen asiakkaalle on lähtökohta onnistuneelle moniammatilliselle työlle (Kekoni ym. 2019, 22). Asiakkaalle moniammatillisesti toimiva ryhmä antaa laajemman näkemyksen asiastaan. Hyvillä, eri ammattiryhmien välisillä suhteilla on mahdollista myötävaikuttaa työyhteisön ja asiakkaiden hoitotuloksiin (Bates, Anderson-Butcher & Hendersson 2018, 221).

2.4 Moniammatillisen yhteistyön haasteita

Moniammatillinen työryhmä kokoontuu yleensä jonkin asiakkaan huolen aiheen ympärille. Jokainen ammattilainen tuo oman asiantuntemuksensa kaikkien käyttöön. On tärkeä muistaa myös asiakkaan oma sekä mahdollisten läheisten näkökulma asiaan. (Kekoni ym. 2019, 33.) Työskentely asiakkaan parhaaksi edellyttää kaikilta toimijoilta luottamusta toisiinsa ja avoimuutta omasta roolista ryhmän toiminnassa (Kekoni ym. 2019, 22). Tämä ei aina ole itsestäänselvyys, vaan se vaatii opettelua. Ryhmän toimintaan yleisesti liitetään sen dynamiikka ja kun kyse on moniammatillisuudesta, eri koulutusalojen ammattilaisten väliseen yhteistyöhön voivat valtasuhteet muodostua haasteeksi ryhmän toiminnan kannalta. Tätä voidaan selittää eri ammattiryhmien erilaisella koulutuksella. Työskentelyn helpottamiseksi ja mahdollisten konfliktien välttämiseksi on tärkeää, että kaikkien ryhmässä työskentelevien roolit ja ryhmän toiminnan tavoitteet käydään yhdessä läpi. (Kekoni ym. 2019, 23–25.) Omat henkilökohtaiset ominaisuudet mm. kommunikointitapa voi olla esteenä sille, että yhteistyö muiden ammattilaisten kanssa hankaloituu (Kaiser 2018, 19).

Raution (2016, 124) mukaan yhteiskunnassamme vallitsee kulttuuri, että muodostamme eri ammatteihin nähden erilaisia odotuksia. Näin ollen uudenlaisten työmuotojen tullessa työyhteisöön voidaan joutua määrittelemään eri ammattilaisten roolit uudelleen.

Pärnä (2012, 139) kuvailee, että yksi moniammatillisen yhteistyön tärkeistä onnistumisen edellytyksistä on motivaatio yhteistyölle. Hän peräänkuuluttaa kehittymisen halua ja innovatiivisuutta. Kaiseirin (2018, 19) mukaan aiemmat yhteistyökokemukset luovat joko onnistuneen tai epäonnistuneen pohjan seuraaville mahdollisuuksille.

Eri ammattiryhmillä on erilaisia käytäntöjä tiedon jakamiseen liittyen. Nämä voivat liittyä erilaisiin käytänteisiin, salassapito-ohjeistuksiin tai osittain tietämättömyyteen siitä, mitä tietoa on mahdollista jakaa muille ja missä määrin. Niukat tiedot hankaloittavat työskentelyä ja päätösten tekoa. Toisten ammattiryhmien tehtävän kuvan ymmärtäminen auttaa käsittämään kokonaisuutta paremmin ja poistamaan jopa virheellisiä ennakkokäsityksiä toisten tehtävän kuvasta. (Kekoni ym. 2019, 25–26.)

Riittämättömät resurssit ovat tyypillisesti este muutoksille ja työelämän uudistamiselle sosiaali- ja terveysalalla. Työntekijöiden kuormittuneisuus ja kiire vaikuttavat halukkuuteen oppia uutta ja muuttaa entisiä työtapoja. Luodut ennakkokäsitykset työskentelytavan onnistumisesta vaikuttavat vahvasti siihen, miten työntekijät sitoutuvat työskentelemään yhdessä. Motivaation säilyminen edellyttää myös palautteen saamista, jotta työskentelytapaa on mahdollista kehittää. Organisaatiokenteet ja työkäytänteet voivat olla erilaisia, mikä haastaa moniammatilliseen työskentelyyn osallistumisen. Lähiesihenkilöt ovat tässä avainasemassa järjestämällä työyhteisön työolot niin, että moniammatillinen työskentely mahdollistuu. (Kekoni ym. 2019, 20–22.)

Haasteena moniammatilliselle yhteistyölle voidaan pitää myös muodostetun ryhmän kokoa. Liian suureksi muodostettu ryhmä ei yleensä toimi tehokkaasti. Riskinä on, että ryhmän sisällä alkaa muodostua kuppikuntia ja tämä saattaa vaikuttaa työskentelyn tehokkuuteen mm. tarkkaavaisuuden osalta. Asiakkaan voi olla hankala tuoda omia näkemyksiään esille liian suuressa ryhmässä. Näin ollen tärkeä näkökulma tavoitteiden saavuttamiseksi heikkenee. (Kekoni 2019 ym. 28.)

3 MONIAMMATILLINEN YHTEISTYÖ PERHEEN VARHAISEN VAIHEEN TUKENA

3.1 Vanhemmuuden varhainen tuki

Vanhemmuus on perhe-elämän ydinasiaa lapsiperheissä. Arki perheissä muodostuu moninaisista asioista ja välillä arjen pyörittäminen voi tuntua vanhemmista haasteelliselta. Nämä haasteelliset tilanteet eivät välttämättä hoidu itsestään ja lähipiirin tuella, vaan apua ja tukea voi joutua hakemaan oman perhepiirin ulkopuolelta. (Pieksämäen kaupunki 2012, 2.)

Varhaisen tuen määritelmä ei ole vakiintunut. Sillä tarkoitetaan kuitenkin mahdollisimman varhain ja oikea-aikaisesti tapahtuvaa puuttumista ennen suurempien ongelmien esiin tulemistä. Lapsiperheiden osalta tämä tarkoittaa sitä, että varhaisen tuen tarkoituksena on vanhemmuutta tukemalla tukea samalla koko perheen hyvinvointia. Suomessa lähestulkoon kaikki perheet ovat julkisen palvelun piirissä mm. neuvolat ja varhaiskasvatus. Näin ollen siellä työskentelevät ammattilaiset ovat avainasemassa havainnoimaan perheiden tuen tarvetta puuttumalla rohkeasti jo pieniin havaittuihin ongelmiin. (Tuominen, Kettunen, Lindfors, Hjelt & Hakulinen-Viitanen 2011, 182–183.)

Mitä aiemmin perhe hakee apua ja mitä varhaisemmassa vaiheessa sitä voidaan tarjota, sen parempi. Varhaisen tuen perusajatuksena on se, että huolehtimalla vanhempien hyvinvoinnista tuetaan samalla koko perhettä, myös lapsia. Se on toimintaa, jonka avulla on mahdollista tunnistaa ja helpottaa ongelmia mahdollisimman varhain, kun ne havaitaan. Varhaisen tuen tarjoamisen keskiössä on aina huoli, joka nousee ammattilaiselle. Huoli voi syntyä asiakastilanteessa tehtyjen havaintojen ja perheen kanssa käytyjen keskustelujen myötä. (Pieksämäen kaupunki 2012, 3; Rautio 2016, 30.) Ammattilaisen on tärkeä luottaa omiin tuntemuksiinsa, eikä tullutta huolta kannata sivuuttaa. Varhainen puuttuminen tarjoaa enemmän mahdollisuuksia tukea perheitä ja tätä myös perheet toivovat (Rautio 2016, 30).

Varhainen tuki on ennaltaehkäisyä, ettei korjaavia palveluita mahdollisesti tarvita lainkaan eli välttään suuremmilta ongelmilta, näin ollen se on myös tuloksellista. (Pieksämäen kaupunki 2013, 3; Rautio 2016, 123). Yhtenä tärkeänä asiana varhaisessa tuessa on yhteistyö lapsiperheiden kanssa työskentelevien ammattilaisten kesken (Pieksämäen kaupunki 2012, 3).

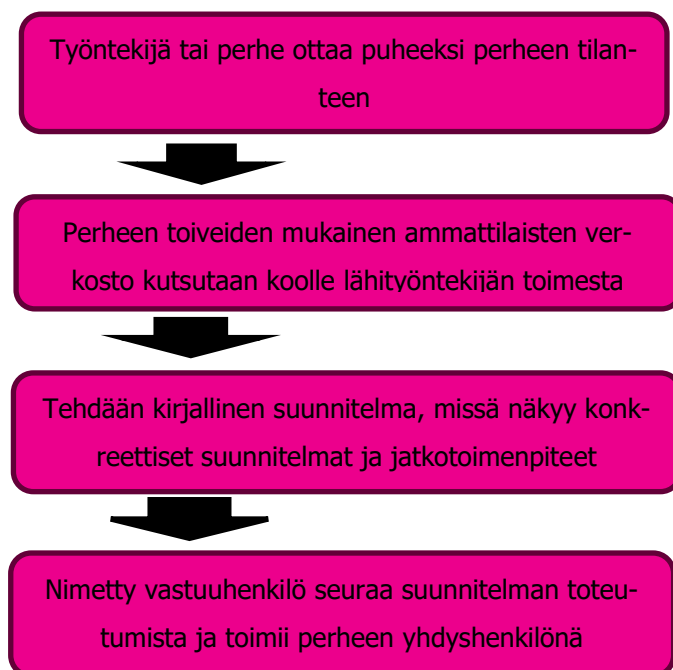
Rautio (2016, 121) on omassa väitöskirjassaan tutkinut neuvolan perhetyötä vanhemmuuden varhaisena tukena. Sen mukaan neuvolan kautta saatu varhainen tuki auttaa perheitä monin tavoin ja tärkeä näkökulma onnistumisessa on perhelähtöisyys eli vanhempia autettiin tunnistamaan ja käyttämään omia voimavaroja perheen hyväksi. Neuvolan kautta saatu varhainen tuki koettiin matalan kynnyksen palveluna, joten sen puolesta sitä oli helpompi ottaa vastaan (Rautio 2016, 117). Siinä tuotiin myös esille eri ammattilaisten yhteistyön voima, kun hoidetaan yhdessä samoja perheitä osallistuen mm. yhteisiin palavereihin (Rautio 2016, 123).

Oinonen & Vähätiitto (2020, 55) ovat pro gradu -tutkielmassaan tutkineet moniammatillista yhteistyötä lasten ja perheiden varhaisessa tukemisessa. Sen mukaan moniammatillisen varhaisen tukemisen yksi tärkeimmistä asioista on hyvin onnistunut ja kaikkia osapuolia sitouttava yhteistyö. Sitoutuneisuuden lisäksi yhteistyössä korostuvat sujuva tiedonkulku ja avoin keskusteluyhteys (Oinonen & Vähätiitto 2020, 57).

3.2 Yhdessä aika - Monitoimijainen yhteistyömalli

Yhdessä aika -menetelmä on varhaisen tuen monitoimijainen yhteistyömalli, mikä on kehitetty POSOTE20 – Tulevaisuuden sotekeskus -hankkeen myötä Pohjois-Savossa. Mallia on kokeiltu aikaisemmin jo LAPE-hankkeen tiimoilta. Yhdessä aika -menetelmän käytön keskeisenä tavoitteena on tarjota perheille mahdollisimman kokonaisvaltaista tukea varhain, ennaltaehkäisevästi ja moniammatillisesti yhdellä yhteydenotolla. (Innokylä, 2021.)

Kohtaaminen ja puheeksi otto ovat avainasemassa prosessin käynnistymiselle (kuva 1). Kohtaamishetkellä joko ammattilainen tai perhe tuo huolen esille. Keskustelun jälkeen perheen kanssa yhdessä pohditaan, onko asia sellainen, että olisi syytä koota yhteen moniammatillinen työryhmä, jossa asiaa on mahdollista työstää paremmin. Mikäli perhe kokee asian ajankohtaiseksi, niin lähityöntekijä eli henkilö, joka on ensimmäisenä perheen kanssa asiasta puhunut, kutsuu tarvittavan verkoston koolle sovittuna aikana. Perusidea toiminnassa on, että perhe nimeää tarpeelliset toimijat, joskin ammattilaisen on hyvä olla siinä tukena. Kyseinen monitoimijainen verkosto käy sovittuna aikana keskustelua perheen tilanteesta, missä on tarkoituksena kartoittaa perheen tilanne mahdollisimman kokonaisvaltaisesti. Yhdessä ajalla tehdään yhteinen kirjallinen suunnitelma, missä on näkyvillä halutut muutokset ja konkreettiset toimenpiteet niiden saavuttamiseksi. Yhdessä ajalla perheelle on tarkoitus nimetä vastuutyöntekijä, jonka tarkoituksena on seurata kirjatun suunnitelman toteutumista ja hän toimii muutokin perheen yhdyshenkilönä. Yhdessä ajan toteutumisen jälkeen yhteistyö perheen ja vastuutyöntekijän välillä yleensä jatkuu ja toiveena on, että perheen arki muuttuisi sujuvammaksi. (Innokylä, 2021.)

SUJUVA PERHEARKKI

Kuva 1. Yhdessä aika -yhteistyömalli (mukaellen Innokylä Yhdessä aika -kortti, 2021)

Yhtenä työkaluna Yhdessä aika -menetelmän käytössä on hyvinvoinnin tähti -arviointimalli (kuva 2). Sen avulla on mahdollista kartoittaa kaikkien osallisten, niin perheen kuin ammattilaistenkin käsitys kokonaistilanteesta. Sen sakaroihin on koottu arviointia helpottavia osioita kahdesta näkökulmasta, joista tummansinisen kolmion kärjet on tarkoitettu kartoittamaan lapsen kokemusmaailmaa ja vaaleansinisen kolmion kärjet taas auttavat ammattilaisia hahmottamaan koko perheen tilannetta. Hyvinvoinnin tähti on tarkoitettu kaikkien niiden käyttöön, jotka työskentelevät lasten ja perheiden kanssa. (Pohjois-Savon Liitto, Lape-hanke 2018.)

Kuva 2. Hyvinvoinnin tähti (Pohjois-Savon liitto, Lape-hanke 2018)

4 MONIAMMATILLISEN YHTEISTYÖN HUOMIOIMINEN PÄIVITTÄISESSÄ JOHTAMISESSA

4.1 Moniammatillisen yhteistyön mahdollistaminen

Suomessa on jo pitkään ammattikorkeakouluissa ollut tarjolla opintojaksoja, mitkä käsittävät moniammatillisuutta. Esimerkiksi Savonian ammattikorkeakoulussa tähän on ollut mahdollisuus jo reilun kymmenen vuoden ajan simulaatio-opetuksena ja yhteistyötä on tehty sekä ammattikorkeakoulun sosiaali- ja terveystieteiden että Itä-Suomen yliopiston sosiaali- ja terveystieteiden kanssa. (Mönkkönen & Kekoni 2020, 224.) Ammattiin opiskelun alkuvaiheessa aloitettu monialainen opiskelu tukee hyvin moniammatillisia työelämän taitoja (Mönkkönen & Kekoni 2020, 222). Näin ollen tämän ei pitäisi olla enää uusi asia nykyään työelämään tuleville.

Eri toimialojen tuottamien palveluiden yhteensovittaminen on tärkeää, jotta näitä palveluita tarvittavia voidaan auttaa mahdollisimman tehokkaasti. Yhteisen eli moniammatillisen toiminnan punaisena lankana on näiden yhteisten asiakkaiden hyvä ja laadukas hoito, annetun hoidon vaikuttavuuden tehostaminen sekä myös kustannusten kasvun hillitseminen. Yksi merkittävä tekijä esimerkiksi on ansiokas johtaminen, sillä eri toimialojen johto voi omalla motivoituneella ja sitoutuneella asenteella vaikuttaa positiivisesti työyhteisön muihin toimijoihin ja näin mahdollistaa eri toimialojen ”siilojen” vähenemisen. (Hujala ym. 2020, 132.) Asiakkaille tarjottavan hoidon ja palvelun erinomaisen laadun takeena on kaikkien toimialojen saumaton yhteistyö. Tämä taas edellyttää, että näiden kaikkien toimialojen johdolla on yhteinen näkemys, sitoutuminen ja usko yhteistyön mahdollisuuteen. Näyttämällä esimerkiksi edesautetaan organisaation muita toimijoita tuntemaan samoin. (Hujala ym. 2020, 132.) Myös Duner & Wolmesjö (2014, 2) tuovat tutkimuksessaan esille, että hyvä yhteistyö eri toimijoiden välillä antaa kattavan kokonaiskuvan asiakkaan tarpeista, mutta tätä saattaa vaikeuttaa mm. organisaatioiden rakenteelliset esteet ja erilainen lainsäädäntö. Näin ollen johdon tuki on välttämätön, jos halutaan, että yhteistyö kehittyy oikeaan ja kannattavaan suuntaan (Hujala ym. 2020, 137). Johdon tehtävä on varmistaa kehittämiselle ja toteuttamiselle rakenteet ja ohjeet (Hujala 2020, 135).

Palveluita kehitettäessä on ensiarvoisen tärkeää miettiä, miten eri ammattiryhmien edustajat saavat parhaan mahdollisen hyödyn toistensa asiantuntemuksesta. Tämä on yksi tärkeä osa toimivaa palvelukokonaisuutta. (Mönkkönen & Kekoni 2020, 217.)

4.2 Lähiesihenkilö moniammatillisen yhteistyön mahdollistajana

Lähiesihenkilön rooli työyhteisössä on muuttunut. Tähän on vaikuttanut jatkuvat organisaatiomuutokset, jotka ovat tuoneet mukanaan tehtävänkuvien laajentumisen. Ei riitä, että lähiesihenkilö jalkauttaa työyhteisöön ylemmän johdon asettamia vaatimuksia, vaan hänen on itsekin osallistuttava aktiivisesti työyhteisön kehittämiseen. Työ edellyttää monialaista, eri toimialojen tuntemusta ja sitä kautta verkostoitumis- ja vuorovaikutustaitoja. On hyvä tuntee eri toimialojen piirteitä, jotta on mahdollista kehittää ja rakentaa verkostoja moniammatillisen yhteistyön kehittämistyössä. (Laulainen, Zitting & Niiranen 2020, 166.)

Moniammatillista yhteistyötä on tarkasteltava asiakkaasta käsin. On opeteltava ja kehiteltävä työyhteisöihin sellaisia käytänteitä, joilla yhteisten asiakkaiden tilanteeseen päästään puuttumaan mahdollisimman varhain hyödyntämällä moniammatillisen yhteistyön vahvuutta. (Pärnä 2012, 141.) Pitää opetella yhdistämään kaikkien osaamista ja samalla luoda mahdollisuus yhteistyön kehittymiselle (Pärnä 2012, 149–150). Tämä edellyttää ymmärrystä eri toimijoiden erilaisista rooleista ja niiden tuomista vaikutuksista yhteisen asian hoitoon (Mönkkönen & Kekoni 2020, 222). Työtapojen ja uusien työmenetelmien tullessa käyttöön on työpaikoille pyrittävä luomaan sellaiset puitteet, että työntekijöillä on mahdollisuus kehittää taitojaan moniammatilliseen työskentelyyn. (Mönkkönen & Kekoni 2020, 234–235.)

Lähiesihenkilöiden mahdollisuus kehittää moniammatillista yhteistyötä työyhteisössä vaatii moniammatillisen yhteistyö -käsitteen merkityksen esilletuomista ja avointa keskustelua, koska se on mahdollista käsittää väärin tai käsitteen ympärille voi muodostua ennakkokäsityksiä (Isoherranen 2012, 19). Hyvällä lähijohtamisella on mahdollista myös edistää työyhteisössä pääsyä yhteisiin sovittuihin tavoitteisiin mahdollistamalla erilaisten työmenetelmien käyttö. On kyettävä tarvittaessa tekemään muutoksia toimintoihin ja on vahvistettava omaa työyhteisön visiota, jotta suunta pysyy oikeana. (Korhonen & Bergman 2019, 11.) Työntekijöille on annettava tukea eri toimialojen yhteistyön kehittämiselle ja sen toteuttamiselle, sillä työntekijät lopulta ovat pääosassa, kun yhteisten asiakkaiden sosiaali- ja terveystalvveluja jalkautetaan asiakaslähtöiseksi (Hujala ym. 2020, 133 ja 135).

5 TUTKIMUKSEN TARKOITUS, TAVOITE SEKÄ TUTKIMUSKYSYMYKSET

Tämä opinnäytetyö toteutettiin tutkimuksellisenä opinnäytetyönä ja tarkoituksena oli selvittää monitoimijaisen Yhdessä aika -menetelmän tämänhetkistä käyttöä, millä keinoin menetelmän parempaa käyttöä voitaisiin edistää, mahdollisia esteitä menetelmän käytölle sekä sitä, miten lähiesihenkilö omalla toiminnallaan päivittäisessä johtamisessa voisi edistää menetelmän jalkauttamista arkityöhön ja sen helpompaa käyttöä. Lisäksi tarkoituksena oli saada tietoa lähiesihenkilöille päivittäisen johtamisen tueksi, kun uusia menetelmiä otetaan työyhteisössä käyttöön. Tutkimusaineisto kerättiin haastattelemalla Pohjois-Savon hyvinvointialueen, läntisen alueen perhepalveluiden/Nilakan alueen työntekijöitä. Tavoitteena oli tuottaa tietoa työelämään, jota voidaan myöhemmin hyödyntää, kun halutaan edistää Yhdessä aika -menetelmän tehokkaampaa käyttöä. Opinnäytetyössä näkyi näin ollen myös kehittämistoiminnallinen näkökulma.

Tutkimuskysymykset:

1. Miten Yhdessä aika -menetelmää hyödynnetään tällä hetkellä?
2. Mitä Yhdessä aika -menetelmän käytöltä edellytetään?
3. Miten Yhdessä aika -menetelmän käytäntöön viemistä tulisi edistää suunnitellusti?

6 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

6.1 Tutkimuksen lähestymistapa

Tutkimuksen lähestymistapaa on aiheellista pohtia ja suunnitella jo tutkimustyöprosessin alkuvaiheessa. Tämä auttaa tutkimuksellisen osuuden parempaa huomioimista kehittämistyössä. Lähestymistapa ei tarkoita vielä tutkimusmenetelmän valintaa. (Ojasalo, Moilanen & Ritalahti 2015, 51–52.) Lähestymistavan miettiminen auttaa myöhemmässä vaiheessa tutkimusmenetelmän valinnassa, kun on päätettävä mikä menetelmä vastaa parhaiten tutkittavaan ilmiöön ja tutkimusongelmiin. (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2013, 55.)

Tapaustutkimus on lähestymistapa, kun tarkoituksena on tuottaa tutkittavasta kohteesta tarkkaa ja yksityiskohtaista tietoa tässä hetkessä. Tämä auttaa ymmärtämään kehitettävää kohdetta paremmin ja tuottamaan samalla kehittämis ehdotuksia. Tapaustutkimusta käytettäessä on varteenotettavaa selvittää pienestä asiasta enemmän kuin toisinpäin. Tutkittava kohde voi olla esim. yksilö, ihmisryhmä tai organisaatio ja tärkeä on, että tutkittava kohde ymmärretään yhtenä kokonaisuutena eli tapauksena. Tapaustutkimuksessa alkuun lähdetään liikkeelle tutkittavasta kohteesta ja aika usein kehittämisestä kiinnostuneella henkilöllä on jonkinlaista tietämystä kehitettävästä kohteesta jo ennakoon. Aiheeseen pitää kuitenkin perehtyä vielä syvällisemmin, jotta kehitettävästä asiasta saadaan tarkempaa tietoa. Tämä mahdollistaa paremmin tarkentavien kysymysten tekemisen myöhemmässä vaiheessa. (Ojasalo ym. 2015, 52–54.)

Toimintatutkimuksessa korostuu yhteistyön ja osallisuuden merkitys. Tarkoituksena on siis yhdessä pohtia ja pyrkiä ratkaisemaan käytännössä ilmenneitä ongelmia ja samalla aikaansaada muutoksia entisiin käytäntöihin uuteen tietoon nojaten. Toimintatutkimuksessa kiinnostuksen kohteena on tämänhetkisen tilanteen lisäksi myös ajatus siitä, miten asioiden pitäisi olla tulevaisuudessa. Toimintatutkimus on hyvin käytännönläheinen lähestymistapa. Se pohjautuu siihen, että käytännön työtä tekevät ihmiset otetaan mukaan aktiivisesti tutkimiseen ja kehittämiseen. He kehittävät nimenomaan yhdessä työelämän käytänteitä ja menetelmiä. (Ojasalo ym. 2015, 58–59.)

Tässä opinnäytetyössä on piirteitä molemmista em. lähestymistavoista. Tapaustutkimus näkyy siten, että opinnäytetyön tekijällä on jo ennestään tietoa tutkittavasta eli kehitettävästä ilmiöstä, joten tämä auttoi opinnäytetyön tekijää haastatteluhetkellä syvällisemmin kartoittamaan ilmiöön liittyviä asioita ja auttoi myös haastattelukysymysten laadinnassa. Näin oli mahdollista parantaa kehittämis ehdotusten esiin tulemistä. Toimintatutkimuksen piirteet näkyvät siten, että yhdessä aika -menetelmää käyttäviä työntekijöitä haastateltiin ja näin osallistettiin heidät yhdessä pohtimaan menetelmän hyötyjä ja mahdollisia esteitä sen käytölle. Samalla saatiin kehittämis ehdotuksia suuremmalta määrältä ihmisiä.

6.2 Laadullinen tutkimusmenetelmä

Opinnäytetyö toteutettiin laadullisena eli kvalitatiivisena tutkimuksena. Yksi laadullisen tutkimuksen piirteistä on se, että siinä tutkitaan asioiden merkityksiä ja pyritään selvittämään ihmisten kokemuksia (Vilkka 2021, 118). Siinä ei ole tarkoituksena yleistää asioita. Laadullisen tutkimuksen otos eli kohderyhmä on tarkkaan harkittua, koska tarkoituksena on saada tietoa henkilöiltä, jotka tietävät

tutkittavasta ilmiöstä mahdollisimman laaja-alaisesti. (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2013, 67; Ojasalo ym. 2015, 105.) Tavoitteena on saada tietoa näiden ihmisten omista kokemuksista tai käsitksistä todellisuuden tapahtumista eli laadullisessa tutkimuksessa on tarkoitus tuoda esille todellinen tilanne elämästä (Hirsjärvi ym. 2007, 157; Ojasalo ym. 2015, 105; Vilka 2021, 118).

Tässä opinnäytetyössä tutkimuksen kohteeksi eli osallistujiksi valikoitui Pohjois-Savon hyvinvointialueen läntisen perhepalveluiden Nilakan alue. Nilakan alueeseen kuuluvat Keitele, Vesanto, Tervo ja Pielavesi (Wikipedia 2022). Tilastokeskuksen (2022) mukaan Keiteleellä on asukkaita 2029, Vesannolla 1894, Tervossa 1441 ja Pielavedellä 4140 eli yhteensä Nilakan alueella asuu 9504 asukasta. Lapsiperheitä Keiteleen alueella on 145, Tervossa 80, Vesannolla 114 ja Pielavedellä 288 eli yhteensä 627 (Tilastokeskus 2022).

Käyttämällä laadullista tutkimusmenetelmää on tärkeää, että siihen osallistuvat eivät ole vaan tiedon saamisen välineenä vaan tarkoituksena on lisätä heidän ymmärrystään tutkittavaan asiaan ja sitä kautta vaikuttaa heidän ajatusmaailmaansa ja toimintaan myös jatkossa (Vilka 2021, 125). Laadullisen tutkimusmenetelmän yhtenä tunnusmerkkinä on myös se, että siinä tutkittavia on vähemmän kuin määrällisessä tutkimusmenetelmässä. Sen sijaan analysoitavaa aineistoa tulee enemmän mikä kuvastaa sitä, että pienemmästä kohteesta on tarkoitus saada enemmän uutta tietoa ja näin ollen lisätä ymmärrystä tutkittavasta asiasta. (Ojasalo ym. 2015, 105.) Laadullinen tutkimusmenetelmä sopi tähän opinnäytetyöhön hyvin, koska tarkoituksena oli kartoittaa työntekijöiden kokemuksia ja näkemyksiä Yhdessä aika -menetelmän käytöstä.

6.3 Tutkimukseen osallistujat

Ryhmän kokoamisvaiheessa voi tulla haasteita eteen, sillä useamman ihmisen kanssa haastatteluajan sopiminen voi olla vaikeaa. Tässä tutkimuksessa opinnäytetyöntekijä luotti siihen, että aiheen ollessa lähes kaikille haastateltaville tuttu, oli mahdollista saada kattava moniammatillinen ryhmä kootuksi. Sopiva ryhmäkoko on yhdelle haastattelukerralle 4–8 henkilöä. (Eskola & Suoranta 2008, 96–97.) Ennakkoon oli hyvä varautua siihen, että vuorovaikutus usean henkilön haastattelutilanteessa ei syystä tai toisesta toimi. Haastattelusta voi tulla yksipuolista, hajanaista ja annetut vastaukset voivat olla hyvin yksikantaisia. Opinnäytetyöntekijä tiedosti sen, että vaatii haastattelijalta taitoa johdatella keskustelua sujuvampaan suuntaan. (Pietilä 2017, 116.)

Nilakan alueella oli toiminnassa perheiden tukena moniammatilliset työryhmät, jotka toimivat teams-alustoilla. Ryhmät oli jaettu kolmeen osaan; Keitele, Tervo/Vesanto ja Pielavesi. Ryhmät olivat jäsenmääriltään eri suuruiset. Osallistujat on hyvä pohtia jo tutkimustyön alkuvaiheessa, koska sillä on merkitystä tiedon saantiin. Tuttuus ja sitoutuneisuus yhteiseen aiheeseen vievät keskusteluja jouhevasti eteenpäin. (Morgan 2019, 39–40.) Osallistujien kuvaus jo suunnitteluvaiheessa on eduksi myös tutkimuslupaa haettaessa (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2013, 101).

Opinnäytetyöntekijä liitettiin näihin kaikkiin kolmeen ryhmään keväällä 2024. Tutkimusluvan päätöksen saapumisen jälkeen, mutta ennen varsinaisia haastatteluihin osallistujien rekrytointia opinnäytetyöntekijä kertoi itsestään ja tulevista haastatteluista teams -alustoilla pyrkien tekemään itseään tutuksi tulevia haastatteluista silmällä pitäen. Kaikille kolmelle teams -alustoille liitettiin saatekirje, missä kerrottiin tarkasti opinnäytetyöstä ja sen tarkoituksesta (liite 1). Opinnäytetyöntekijä päätti myös

littaa teams -alustoille tutkimuskysymykset. Tällä haluttiin varmistaa se, että haastattelu onnistuu mahdollisimman hyvin niin tiedollisesti kuin taidollisesti. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 85–86; Puusa & Juuti 2020, 115.) Opinnäytetyöntekijä luopui haastattelukysymysten ennalta esittämiseltä, sillä Hyvärinen (2017, 38) tuo esille, että ennakkoon toimitetut haastattelukysymykset saattavat vesittää koko haastattelutapahtuman, koska haastateltava voi tuottaa vastaukset valmiiksi muistiinpanomaisesti ja vastausten tuotossa keskusteleavuus jää vähemmälle.

Varsinaisten haastateltavien rekrytoiminen aloitettiin kaikissa kolmessa ryhmässä toukokuussa 2024. Yhtään osallistujaa ei saatu tällä rekrytointimenetelmällä. Tämän menetelmän osoittautuessa huonoksi vaihtoehdoksi opinnäytetyöntekijä kartoitti kaikki ryhmiin kuuluvat henkilöt ja lähestyi osajäseniä henkilökohtaisesti teams -alustan kautta. Valinnat henkilöistä tehtiin sattumanvaraisesti, mutta kuitenkin niin että saatiin osallistujia haastatteluihin mahdollisimman moniammatillisesti. Tätä kautta saatiin muodostettua kaksi erillistä haastattelu ryhmää ja sovittua haastatteluajankohdat. Toiseen ryhmään kuului kolme (3) osallistujaa ja toiseen kaksi (2) osallistujaa. Yhdestä työryhmästä ei saatu osallistujia ollenkaan. Kaikki osallistujat edustivat eri ammattiryhmiä. Kun osallistujat olivat ilmaisseet halukkuutensa osallistua haastatteluun, opinnäytetyöntekijä lähetti kaikille osallistujille sähköpostiin tietosuojailmoituksen. Tämän jälkeen opinnäytetyöntekijä teki kokouskutsut molempiin haastatteluihin ja samalla valikoi mahdollisuuden nauhoittaa ja litteroida haastattelut.

Ennen varsinaisia haastatteluja opinnäytetyön tekijä testasi omassa työyhteisössään kahden työntekijän kanssa haastattelutekniikkaa ja -kysymyksiä työpaikan teams -sovelluksella. Varsinaiset haastattelut pidettiin 7.6.2024 peräkkäin. Haastattelut nauhoitettiin myös opinnäytetyöntekijän puhelimella, sillä opinnäytetyöntekijä halusi varmistaa nauhoituksen onnistumisen. Lupa kysyttiin kaikilta osallistujilta haastattelun alussa.

6.4 Aineiston keruu

Laadullista tutkimusmenetelmää käytettäessä aineistonkeruumahdollisuuksia on useita. Aineistoa voidaan kerätä haastattelemalla, havainnoimalla, kyselemällä tai keräämällä tietoa erilaisista asiakirjoista. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 83; Vilka 2021, 122.) Haastattelu on yleisesti käytetty aineistonkeruumenetelmä ja tyypillisimpinä pidetään teema-, avoin ja ryhmähaastattelua. (Ojasalo ym. 2015, 105). Hirsjärvi ym. (2007, 203–205) jaottelevat haastattelutyyppit sen mukaan, miten muodollinen haastattelutilanne on eli tekevät jaon strukturoituun-, teema- eli puolistrukturoituun- ja avoimeen haastatteluun. Heidän mielestään ryhmähaastattelu on yksi haastattelun toteutusmuoto.

Haastattelumenetelmiä voidaan jaotella monin eri tavoin. Mahdollisuuksia on jaotella siihen osallistuvien määrän mukaan, esim. yksilö- tai ryhmähaastattelu tai sen rakenteisuuden eli struktuurin mukaan. (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2013, 123.) Haastattelun avulla on mahdollista saada pikaisesti tarkempaakin tietoa kehitettävästä kohteesta. Haastattelumenetelmän valintaan vaikuttavat kerättävän tiedon lisäksi myös kysymysten asettelu ja muotoilu sekä tutkimuksen tekijän lähtökohdat varsinaisessa haastattelutilanteessa. Tällä tarkoitetaan haastattelijan luovuutta ja joustonmahdollisuutta haastatteluhetkellä. Strukturoitu lomakehaastattelu on hyvä, jos lähtökohtana on kerätä todenmukaista tietoa ja osoittaa kysymykset isommalle ihmismäärälle. Strukturoitua haastattelu

tekevän on tällöin pidättäydyttävä ennalta sovitussa järjestyksessä haastatteluhetkellä. Puolistrukturoidussa eli teemahaastattelussa tehdään myös kysymykset etukäteen, mutta haastattelijaa ei ole sidottu niin jyrkästi kysymysten esittämisjärjestykseen kuin strukturoidussa haastattelussa. (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2013, 125; Ojasalo ym. 2015, 106–108.) Haastattelijan on mahdollista päättää haastattelun aiheet ja teemat ja haastattelun toteutumishetkellä voi kysymysten järjestys vaihdella ja kysymyksiin voi tulla vielä tarkennuksia pitäytyen kuitenkin tutkimuskysymyksissä (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2013, 125–126). Avoin haastattelu on osallistavaa ja rennompaa keskustelua tutkittavasta kohteesta. Se perustuu siihen, että haastattelija pyrkii avoimen ilmapiirin luomalla keskustelemaan luottamuksellisesti haastateltavan kanssa tutkittavasta kohteesta ja saada näin syvällisempää tietoa ja ymmärrystä tutkittavasta kohteesta. (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2013, 126; Ojasalo ym. 2015, 106–109.)

Ryhmähaastattelu on tehokas tapa saada tietoa halutusta aiheesta, koska siinä on mahdollista samalla kertaa haastatella useita ihmisiä (Eskola & Suoranta 2008, 96; Pietilä 2017, 112). Tutkijan on mahdollista ryhmähaastattelun avulla saada tietoa ryhmäläisten ajatuksista ja käsityksistä yhteisestä teemasta ja samalla pohtia ryhmäläisten keskinäistä vuorovaikutusta (Pietilä 2017, 113). Sen hyviä puolia on mm. se, että kysymysten ymmärtämisessä haastateltavat voivat auttaa toisiaan ja näin ollen innostaa toisiaan keskustelemaan. Haastattelija voi esittää tarvittaessa tarkentavia kysymyksiä aiheeseen liittyen ja saada näin syvällisempää tietoa. Ryhmähaastattelu ei kuitenkaan ole ongelmaton, sillä ryhmän jäsenten välinen vuorovaikutus voi estää negatiivisten asioiden esiin tulon. Lisäksi ryhmän jäsenistä osa voi olla voimakastahtoisia, puhuvat paljon ja näin määräävät keskustelun suunnan. (Hirsjärvi ym. 2007, 205–206; Eskola & Suoranta 2008, 95; Tuomi & Sarajärvi 2018, 85.)

Tässä opinnäytetyössä aineisto kerättiin ryhmähaastattelun avulla, koska tietoa haluttiin saada mahdollisimman joustavasti ja kattavasti kaikille tutusta aiheesta. Opinnäytetyöntekijä valitsi haastattelu- muodoksi teemahaastattelun, koska tarkoitus oli lisätä ymmärrystä käsiteltävästä aiheesta (liite 2). Teemahaastattelulle tyypillistä on se, että se on laajempi käsite kuin pelkkä kysymys eli tietty teema sisältää useita kysymyksiä, joita haastattelija voi välillä tarkentaa haastattelun edetessä. (Kanane 2014, 76.) Tässä opinnäytetyössä teemoina olivat moniammatillinen yhteistyö, monitoimijainen yhteistyömalli, varhainen tuki ja päivittäinen johtaminen, jotka pohjautuivat opinnäytetyön teoriaan.

6.5 Aineiston analysointi

Tutkimustyössä on tarkoitus saada tietoa asetettujen tutkimusongelmien kautta. Näin ollen saadun aineiston analyysi, sen tulkinta ja johtopäätösten teko on tutkimuksen teossa tärkeää eli analyysivaihe tuo tutkijalle tiedoksi vastaukset asettamiinsa ongelmiin. (Hirsjärvi ym. 2007, 216.)

Tässä opinnäytetyössä aineisto analysoitiin aineistolähtöisen sisällönanalyysin avulla eli induktiivisesti (Tuomi & Sarajärvi 2018, 122). Kaikki ryhmähaastattelut tallennettiin nauhoittamalla haastattelut sekä teams-sovelluksella että myös opinnäytetyöntekijän puhelimella. Teams-sovelluksen litterointiohjelma osoittautui huonoksi, joten haastattelut litteroitiin perinteisellä tavalla kirjoittamalla ne puhtaaksi. Tarkoitus oli litteroida koko kerätty aineisto. (Hirsjärvi ym. 2007, 217.) Samassa yhteydessä opinnäytetyöntekijällä oli mahdollisuus syventyä tuotettuun aineistoon ja tehdä siitä tulkintoja.

Tässä opinnäytetyössä oltiin kiinnostuneita asiasisällöstä, joten haluttiin kerätä tietoa haastateltavien erilaisista näkökulmista ja mielipiteistä Yhdessä aika -menetelmään liittyen. Tärkeä oli keskittyä litteroinnissa siihen, mitä haastateltavat kertoivat. Näin ollen haastattelussa mahdolliset tautot ja empi-
miset takelteluineen eivät olleet merkityksellisiä. Tutkimuksen laadun parantamiseksi litteroitiin myös haastattelijan tekemät kysymykset. (Kallio julkaisuaika tuntematon.) Litteroitua aineistoa tuli ensimmäisestä haastattelusta 12 sivua ja toisesta haastattelusta 14 sivua kirjasintyypillä Tahoma ja fonttikoollla 10.

Ennen varsinaista analysointia on tarpeen valita analyysiyksikkö, jota aineistosta etsitään. Analyysiyksikkönä voi olla sana, lause tai ajatuskokonaisuus. (Tuomi & Saraoja 2018, 122; Elo, Kajula, Tohmola & Kääriäinen 2022, 219.) Tähän opinnäytetyöhön analyysiyksiköksi valikoitui ajatuskokonaisuus, joita analysoitavasti materiaalista lähdettiin etsimään. Analyysivaiheen alussa tutkimusaineistoa luettiin useampaan kertaan läpi ja samalla etsittiin vastauksia kaikkiin tutkimuskysymyksiin erikseen merkitsemällä vastaavia ilmauksia kunkin tutkimuskysymyksen alle. Tämä syvensi ja auttoi opinnäytetyöntekijää samalla syvällisemmin perehtymään haastattelumateriaaliin. (Tuomi & Sara-
järvi 2018, 123.) Tämän jälkeen kaikki valitut alkuperäisilmaukset pelkistettiin eli redusointiin tiivistämällä. Seuraavassa (taulukko 1) on muutama esimerkki alkuperäisilmausten pelkistämisestä.

Taulukko 1. Esimerkki alkuperäisilmausten pelkistämisestä

Alkuperäisilmaus	Pelkistetty ilmaus
...”ei ihan niin aktiivisesti ole tullut sitä käytettyä”	Minimaalinen käyttö
...”enhän minä voi joka paikkakunnalle kalenteroida sitä kovin tiiviisti”	Hankala kalenteroida
...”ja monet ajattelevat liian vaikeaksi sitä”	Vaikeakäyttöinen

Pelkistämisen jälkeen opinnäytetyöntekijä aloitti pelkistettyjen ilmauksien ryhmittelyn eli klusteroinnin niin, että kokosi samansisältöiset ilmaukset omiksi ryhmikseen erottaen ne eri väreillä. Tarkoituksena oli jaotella samaa asiaa kuvaavat omiksi ryhmikseen ja yhdistää ne alaluokiksi sopivalla käsitteellä. Seuraavassa (taulukko 2) on esimerkinomaisesti kuvattu, miten pelkistetyistä ilmauksista muodostui alaluokkia ja edelleen yläluokat.

Taulukko 2. Esimerkki pelkistettyjen ilmauksien muodostamisesta alaluokiksi jatkuen yläluokiksi

Pelkistetty ilmaus	Alaluokat	Yläluokat
Moniammatillisuus on jo olemassa olevaa joustavaa yhteistyötä Jo valmiit moniammatilliset tiimit Vanhat toimivat tiimit	Vanhat toimivat moniammatilliset tiimit	Toimiva moniammatillinen yhteistyö
Muu moniammatillinen tiimi Moniammatillisuuden hyödyntäminen muuten omassa työssä	Moniammatillinen yhteistyö	
Monimutkainen käyttää Helpommat käytänteet Luullaan vaikeakäyttöiseksi	Menetelmän käytön helpottaminen	Varhaisen tuen malli arkityöhön
Varhainen käyttö Varhaista tukea paremmin, jos olisi helpompi käyttää Käyttö lisää varhaisen tuen antamista	Menetelmän käyttö varhaisena tukena	

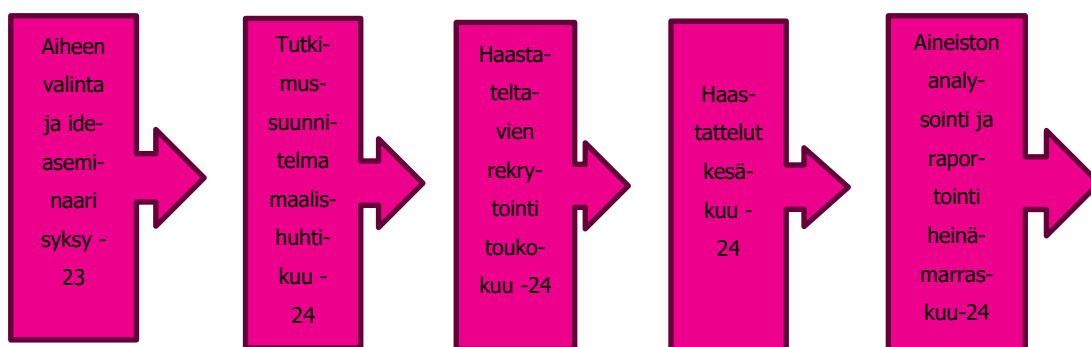
Lopullista käsitteen muodostamista kutsutaan abstrahoinniksi. Luokittelua on mahdollista jatkaa vielä niin, että niistä muodostetaan yläluokkia ja vielä pääluokkia. Tarkoituksena on saada vastaus tutkimuskysymyksiin yhdistelemällä käsitteitä. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 123–127.) Tässä opinnäytetyössä aineiston analysointi eteni niin, että ensimmäisen tutkimuskysymyksen alle muodostui viisi (5) alaluokkaa ja näistä alaluokista muodostui kaksi (2) yläluokkaa, jotka yhdistyivät yhdeksi pääluokaksi. Toisen tutkimuskysymyksen alle muodostui kuusi (6) alaluokkaa ja näistä muodostui kaksi (2) yläluokkaa, jotka yhdistyivät yhdeksi pääluokaksi. Kolmannen kysymyksen alle muodostui neljä (4) alaluokkaa ja näistä muodostui kaksi (2) yläluokkaa, jotka yhdistyivät yhdeksi pääluokaksi.

Muodostettujen yläluokkien jälkeen opinnäytetyöntekijä piti tärkeänä vielä tiivistää aineistoa ja abstrahoi eli käsitteellisti vielä yläluokat kolmeksi (3) pääluokaksi (Tuomi & Saraoja 2018, 125). Nämä pääluokat ovat; Yhdessä aika -menetelmän nykytila, edellytykset Yhdessä aika -menetelmän käytölle ja Yhdessä aika -menetelmän käyttöä vahvistavat tekijät. Seuraavassa (taulukko 3) on esimerkinomaisesti kuvattu yhden pääluokan muodostaminen.

Taulukko 3. Esimerkki aineiston käsitteellistämisestä yhdeksi pääluokaksi

Alaluokat	Yläluokat	Pääluokka
Systemaattinen ja säännöllinen tiedottaminen henkilökunnalla Menetelmän käytöstä aktiivista tiedottamista henkilökunnalle	Sisäisen viestinnän parantaminen	Yhdessä aika -menetelmän käyttöä vahvistavat tekijät
Perheiden parempi tavoitettavuus Digitaaliset palvelut yhteydenottoa ja käyttöä varten	Digitaalisten kanavien hyödyntäminen	

Kokonaisuudessaan tutkimustulosten luokittelu kuvataan liitteessä (liite 3). Seuraavassa kuvassa (kuva 3) on havainnollistettu, miten tutkimusprosessi eteni aikataulullisesti. Prosessi kesti kaiken kaikkiaan reilun vuoden alkaen aihevalinnasta ja ideaseminaarista syksyllä -23 ja päättyen aineiston raportointivaiheeseen syksyllä -24.

Kuva 3. Tutkimusprosessin kuvaus

7 TUTKIMUSTULOKSET

Opinnäytetyössä pyrittiin löytämään vastaukset seuraaviin tutkimuskysymyksiin: miten Yhdessä aika -menetelmää hyödynnetään tällä hetkellä, mitä Yhdessä aika -menetelmän käytöltä edellytetään ja miten Yhdessä aika -menetelmän käytäntöön viemistä tulisi edistää suunnitellusti. Opinnäytetyössä löydettiin kolme pääluokkaa ja ne olivat Yhdessä aika -menetelmän käytön nykytila, edellytykset Yhdessä aika -menetelmän käytölle ja Yhdessä aika -menetelmän käyttöä vahvistavat tekijät.

7.1 Yhdessä aika -menetelmän käytön nykytila

Opinnäytetyössä ilmeni, että Yhdessä aika -menetelmä on varsinkin sosiaali- ja terveysalan työntekijöiden tiedossa oleva varhaisen tuen menetelmä perheille. Se on ollut käytössä useita vuosia yhtenä menetelmänä auttaa perheitä mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Sen käyttö on kuitenkin minimaalista ja yhtenä syynä on se, että työyhteisöissä on jo valmiina moniammatilliset työryhmät ja ne toimivat pääsääntöisesti hyvin. Tämä korostui varsinkin pienempien paikkakuntien työpisteissä, missä fyysiset etäisyydet toisiin työntekijöihin ovat vähäiset. Näin ollen ei ole ollut tarvetta jalkauttaa Yhdessä aika -menetelmää käytäntöön pelkästään moniammatillisen työotteen vuoksi. Lisäksi tuloksista kävi ilmi, että usean työntekijän työn luonne on sellainen, että siihen kuuluu automaattisesti moniammatillinen työote.

... ”tällä alueella on totuttu tekemään moniammatillisesti työtä ja on kutsuttu toimijoita kasaan, kun on ilmaantunut tarve. Yhdessä aika voi olla vaikka viikkojen päästä. ”

... ”olen hyödyntänyt muuten moniammatillisuutta.”

... ”on jo monessa paikassa omat moniammatilliset tiimit, että mitä uutta tämä Yhdessä aika tuo. Pitää olla hyvä perusteet.”

Opinnäytetyössä tuli myös esille, että työntekijöillä on tietoa Yhdessä aika -menetelmästä ja moni tietää, että sitä on käytettykin. Siitä huolimatta kutsuja näihin moniammatillisiin työryhmiin on tullut todella vähän. Toisaalta työntekijät eivät itsekään olleet hyödyntäneet Yhdessä aika -menetelmää, vaikka olisi ollut tarvetta.

... ”en muista olenko minä ollut Yhdessä ajoilla enkä kyllä itsekään ole kutsunut.”

... ”harvemmin on itse tullut sitä koottua, ihan joskus vaan.”

Toisena suurena syynä menetelmän käyttämättömyydelle koettiin se, että sen kalenteroiminen systemaattisesti omalle työkirjalle on hyvin haasteellista varsinkin sellaisissa työyhteisöissä, missä työntekijät joutuvat työnsä puolesta liikkumaan paljon ja vaihtamaan työpistettä. Menetelmän kalenteroiminen järjestelmällisesti koettiin ajan haaskaukselta, sillä sen ajateltiin vievän aikaa varsinaiselta asiakastyöltä. Esille nousi myös se, että jos tulee tarve koota moniammatillinen työryhmä, voi kalenteroitu Yhdessä aika olla liian kaukana ja se ei näin ollen palvele asiakkaan etua.

... ”enhän minä voi jokaiselle paikkakunnalle kalenteroida sitä kovin tiiviisti.”

... ”jos minä kyttäisin Yhdessä aikoja, niin eihän se työ sujuisi ollenkaan.”

Opinnäytetyön tuloksista kävi ilmi, että sen käyttö nähdään lähinnä työntekijälähtöisenä tarkoittaen sitä, että moniammatilliset työryhmät perheiden ympärille kootaan työntekijöiden aloitteesta. Vastauksissa oli nähtävissä, että perheillä ei ole tarpeeksi tietoa Yhdessä aika -menetelmästä ja siitä, että myös perheet itse voivat käynnistää prosessin.

... ”tämä on varmaankin vain työntekijöiden tiedossa oleva.”

... ”perheet ovat olleet hirvittävän yllättyneitä tästä palvelusta, ei heillä edelleenkään ole tietoa tästä palvelusta.”

7.2 Edellytykset Yhdessä aika -menetelmän käytölle

Opinnäytetyössä nousi esille asioita, joita kehittämällä Yhdessä aika -menetelmän käyttöä voitaisiin tehostaa. Yhdeksi tärkeimmäksi kehittämiskohteeksi nousi työntekijöiden yhteystietojen ajan tasalla pitäminen. Menetelmän käyttöä helpottaa, kun tiedetään toimijat, joihin olla yhteydessä kootessa moniammatillista työryhmää. Vastauksissa nousi esille, että työntekijöiden yhteystiedoissa on puutteita ja niitä on vaikea löytää. Nämä vaikuttavat suoraan työntekijöiden tavoitettavuuteen.

... ”hirmu sekavaa myös sitten tuonne muille meidän yhteistyötahoille, kenen kanssa me niitä piettä.”

... ”ei aina tiennyt niitä muita toimijoita; kuka, missä, milloin.”

... ”niin, ne yhteistyötahot pitäisi tietää.”

Toisena konkreettisena kehittämiskohteena opinnäytetyössä tuli esille, että työyhteisöissä pitäisi olla erikseen työntekijät, joilla on aikaa ja halua kehittää menetelmän käyttöä enemmän käytäntöön. Nämä aktiiviset työntekijät myös huolehtisivat siitä, että työntekijät saisivat säännöllisesti tietoa menetelmän sen hetkisestä käytöstä. Heidän vastuullansa olisi myös työntekijöiden kouluttaminen. Käivättiin tietynlaista buustausta, ettei menetelmän käyttö unohtuisi työyhteisöissä arkityön keskellä.

... ”aidosti aikaa ja kuka on innostunut ja vihkiytynyt.”

... ”pitää aidosti olla koko ajan hyvin aktiivinen kehittäjän roolissa, juurruttajana ja buustaajana, koollekutsujana. Se on siis suuri paletti.”

Tällä hetkellä hyvinvointialueet kamppailevat jatkuvien muutosten ja säästösuunnitelmien keskellä. Nämä näkyvät ja korostuvat myös työyhteisöissä. Perustyön lisäksi työntekijöitä kannustetaan osallistumaan palavereihin, missä jaetaan tietoa henkilökunnalle muutosten tuomista vaikutuksista työyhteisöihin. Kiire ja työn hektisyys ovat lisääntyneet työyhteisöissä ja usein kiireen keskellä ei ole aikaa ja halukaan muuttaa omaa työtänsä, sillä koetaan että aikaisemmin opittu tapa säästää aikaa. Tässä opinnäytetyössä tuli esille, että Yhdessä aika -menetelmästä pitäisi tiedottaa henkilökuntaa säännöllisesti, jotta se pysyisi työntekijöiden mielessä. Lisäksi erillisten koulutustilaisuuksien järjestäminen voisi lisätä Yhdessä aika -menetelmän käyttöä.

... ”sitä pitää koko ajan juurruttaa, buustata ja olla buusteripäiviä.”

... ”välillä kutsuttava koolle koko verkosto, joille pidetään koulutus ja annetaan informaatiota.”

Resurssipula on arkipäivää sosiaali- ja terveysalalla tällä hetkellä. Työntekijäpula on useissa ammattiryhmissä eli on ollut vaikea saada rekrytoitua joihinkin ammattiryhmiin, mutta toisaalta tällä hetkellä voimassa on myös rekrytointikielto, mikä omalta osaltaan vaikuttaa työntekijöiden saatavuuteen. Toivossa olevat joutuvat työskentelemään pienemmällä työntekijämäärällä saman tai jopa suuremman asiakasmäärän kanssa ison paineen alla, joten työaika menee perustyön suorittamiseen. Tämä selkeästi hankaloittaa uusien menetelmien opettelua ja käyttöä.

... ”resurssipula ja henkilökunnan vaihtuminen.”

... ”kehittämiselle ei ole jäänyt aikaa, ei minkään osa-alueen.”

Työssä käytettävien menetelmien helppokäyttöisyys lisää niiden käyttöä. Opinnäytetyössä tuli esiin se, että työntekijät kokevat Yhdessä aika -menetelmän vaikeakäyttöisenä. Sen käyttö koettiin monimutkaisena ja liian virallisena, millä on vaikutusta sen sujuvaan käytettävyyteen. Moniammatilliset työryhmät kokoontuvat Yhdessä aika -ajatuksella, mutta niitä ei välttämättä toteuteta virallisten Yhdessä aika -menetelmän ohjeiden mukaisesti. Täten jää puuttumaan mm. jatkuvuuden turvaaminen ja tilastointi menetelmän käytöstä. Tämänhetkinen hektinen työtahti ei mahdollista opetella sen käyttöä oikeaoppisesti. Jatkuvien muutosten keskellä työntekijät kokevat, että ei ole aikaa uusien menetelmien opetteluun ja käyttöönotolle. Toisaalta vastauksissa näkyi myös se, että hyvinvointialueiden tultua, ovat jotkin aiemmin hyviksi koetut työtavat hautautuneet näiden jatkuvien muutosten alle.

... ”ei riitä enää työaika, eikä paukut”

... ”se merkaaminen ja kirjaaminen jonnekin tiedostoihin, ne ovat minulle jotenkin vieraita asioita.”

... ”se on hautautunut kaikkien asioiden alle.”

Varhainen ja oikea-aikainen tuki tiedetään auttavan perheitä. Sen on saavutettava avun tarvitsija oikea-aikaisesti, jotta päästään pureutumaan ongelmiin varhain ja näin mahdollisesti välttyttäisiin korjaavilta ja raskaammilta palveluilta. Varhainen tuki mahdollistaa myös säästöjä pitkällä aikavälillä. Tässä opinnäytetyössä Yhdessä aika -menetelmä nähtiin yhtenä varhaisen tuen menetelmänä ja matalan kynnyksen palveluna. Menetelmän kehittäminen helpompikäyttöisemmäksi ja arkityöhön paremmin sopivaksi mahdollistettaisiin paremmin sen käyttöä, kun tarjotaan perheille varhaista tukea.

... ”sen pitää olla hirveän matalaa kynnystä.”

... ”minä toivoisin, että sitä käytettäisiin enemmän mahdollisimman varhain.”

7.3 Yhdessä aika -menetelmän käyttöä vahvistavat tekijät

Työyhteisöjen sisäiseen viestintään panostaminen nähtiin opinnäytetyössä yhdeksi merkittäväksi tekijäksi, millä Yhdessä aika -menetelmän käyttöä voisi vahvistaa. Tässä lähiesihenkilön rooli nähtiin

vahvana. Hänen vastuullaan on uusien työntekijöiden perehdyttäminen, missä menetelmän käytön esiintuominen on tärkeää. Myös työyhteisöjen säännöllisissä kokouksissa tulee muistuttaa työntekijöitä menetelmästä. Tämä nähtiin työntekijöiden näkökulmasta lähiesihenkilön antamana tukena ja tämä vahvistaa menetelmän käyttöä. Lisäksi lähiesihenkilön oma innostuneisuus menetelmästä koettiin positiivisena ja käyttöä lisäävänä tekijänä työntekijöiden mielestä.

... ”yhteisiä palavereita niin semmoisena muistutuksena, että se pysyisi myös meillä työntekijöillä mielessä.”

... ”varsinkin uusille työntekijöille, että se heti kerrotaisiin mitä se tarkoittaa.”

... ”onhan se niin, että jos lähiesimies on hyvin Yhdessä aika -innostunut, niin totta kai se vaikuttaa siihen, että alaiset saavat hyvin innostunutta informaatiota ja ajantasaista tietoa.

Sähköiset palvelut ja yhteydenottomahdollisuudet ovat nykypäivää. Digitalisaatio antaa mahdollisuuksia kehittää palveluita niin, että ne ovat väestölle helpommin saatavilla. Opinnäytetyössä tulikin esille se, että sekä työntekijöiden että myös palveluiden tavoitettavuutta pitää parantaa kehittämällä sähköisiä palveluita. Ne pitää olla helposti löydettävissä, joten hyvinvointialueen internet -sivujen pitää olla selkeät ja johdonmukaiset. Vastauksissa tuli esille, että perheet eivät tiedä heidän mahdollisuudestaan itse koota Yhdessä aika -menetelmän avulla moniammatillinen työryhmä vaan menetelmän käyttö on yleensä työntekijälähtöinen. Täten menetelmästä kertominen ja sen käytön mahdollistaminen nähtiin suurelta osin työntekijöiden vastuualueelle kuuluvaksi.

... ”nykyään etävastaanotoista puhutaan ja sähköisistä palvelutarjottimista.”

... ”että onko se oikeesti tuttu menetelmä, en tiedä.”

... ”mutta ei ne perheet osaa sanoa, että Yhdessä aika.”

8 POHDINTA

8.1 Tulosten tarkastelu

Yhdessä aika -menetelmä on yksi varhaisen tuen menetelmä perheille ja tiedetään, että puuttumalla varhain ja oikea-aikaisesti perheiden ongelmiin on mahdollista välttyä suuremmilta ongelmilta.

Tässä opinnäytetyössä tarkoituksena oli selvittää monitoimijaisen Yhdessä aika -menetelmän tämänhetkistä käyttöä, millä keinoin menetelmän parempaa käyttöä voitaisiin edistää, mahdollisia esteitä menetelmän käytölle sekä sitä, miten lähiesihenkilö omalla toiminnallaan päivittäisessä johtamisessa voisi edistää menetelmän jalkauttamista arkityöhön ja sen helpompaa käyttöä. Lisäksi tarkoituksena oli saada tietoa lähiesihenkilöille päivittäisen johtamisen tueksi, kun uusia menetelmiä otetaan työyhteisössä käyttöön. Tavoitteena oli tuottaa tietoa työelämään, jota voidaan myöhemmin hyödyntää, kun halutaan edistää Yhdessä aika -menetelmän tehokkaampaa käyttöä.

Ihmisten ongelmat ovat nykyään moninaisempia kuin aiemmin. Tähän on osaltaan vaikuttanut se, että ihmiset uskaltavat kertoa ammattilaisille ongelmistaan enemmän kuin aiemmin ja on tarve saada apua. Myös työelämä kamppailee moninaisten ongelmien kanssa. Jatkuvat muutokset ja säästöpaineeet vaikuttavat työyhteisöjen toimintaan ja työntekijöiden mahdollisuuteen auttaa ja tehdä parhaansa asiakkaan ongelmien ratkaisemisessa. Saarinen ym. (2020, 1) ovat samaa mieltä, että asiakkaiden ja työelämän muutokset ovat muuttuneet moninaisimmiksi.

Pärnä (2012, 219) näkee moniammatillisen yhteistyön yhtenä mahdollisuutena vastata sekä asiakkaiden että myös työn tehokkuuden haasteisiin. Hän kuvailee, että asiakkaiden palvelujentarpeet eri elämän osa-alueilla ovat kasvaneet ja moniammatillinen yhteistyö nähdään hyvin tukea antavana palveluna vahvistaen asiakkaan omia voimavaroja (Pärnä 2012, 219). Myös Isoherranen (2012, 11) näkee moniammatillisen yhteistyön yhtenä tärkeimmistä tekijöistä terveyspalveluiden laadun ja tehokkuuden parantamisessa.

Hyvinvointialueiden aloitettua vuonna 2023 niiden yhtenä tavoitteena oli palvelurakenteen muuttaminen niin, että asiakas saa mahdollisimman kattavan palvelun olemalla yhteydessä yhteen palveluntuottajaan. Ongelmia lähdetään selvittämään niin, että asiakasta ei pompotella eri toimijoiden välillä, vaan toimijat kerätään yhteen asiakkaan ympärille pohtimaan tilannetta. Tähän moniammatillinen työote on yksi ratkaisu. Se onkin jo arkipäivää monissa sosiaali- ja terveysalan työyksiköissä, mikä tuli esille myös tässä opinnäytetyössä. Työntekijät ymmärtävät, että asiakkaiden ongelmien ratkaisuun ei riitä oma ammattitaito ja osaaminen, vaan toisten ammattilaisten tieto/taito avartaa näkökulmia ja näin ollen parantaa mahdollisuuksia auttaa asiakasta paremmin. Opinnäytetyössä tuli myös esille, että yhden työntekijän ei ole tarpeenkaan pyrkiä yksin auttamaan perheitä, vaan on hyvä koota ympärille moniammatillinen työryhmä.

Tämän opinnäytetyön tuloksista kävi ilmi, että moniammatillinen yhteistyö on jo pitkään ollut yhtenä työmenetelmänä sosiaali- ja terveysalan työyhteisöissä ja sitä myös käytetään herkästi. Tämä korostui varsinkin pienillä paikkakunnilla työskentelevien työntekijöiden kohdalla, missä fyysisesti työntekijät ovat lähempänä toisiaan ja on helpompi muodostaa moniammatilliset tiimit. Näin ollen opinnäy-

tetyössä tutkittua Yhdessä aika -menetelmää ei ole saatu jalkautettua toivotulla tavalla yhdeksi arki-työtä helpottavaksi helppokäyttöiseksi työtavaksi, kun on pohdittu sitä, tuoko se uutta työntekijöille moniammatillisuuden näkökulmasta.

Opinnäytetyössä tuli esiin, että Yhdessä aika -menetelmä nähdään kuitenkin työntekijöiden mielestä yhtenä varteenotettavana varhaisen tuen moniammatillisena työtapana. Sen käytön tehostaminen vaatii kuitenkin kehittämistä ja uudelleen ideointia. Tässä lähiesihenkilön vastuu ja johtajuus koettiin tärkeäksi. Lähiesihenkilöt painiskelevat työyhteisön kehittämisen lisäksi myös jatkuvien säästöpainoiden alla, joten kehittämistyö voidaan nähdä hyvin ristiriitaisena. Työyhteisöihin pitää pyrkiä jatkuvista muutoksista huolimatta luomaan sellainen ilmapiiri, että menetelmän käyttöä voidaan rauhassa opetella ja samalla jalkauttaa työtavaksi. Kehittämällä uusia ja tehokkaita työtapoja on mahdollista pitkällä aikavälillä saada aikaan myös säästöjä. Pärnä (2012, 219) toteaa samaa, että työelämän vaatimusten muutosten myötä pitää työyhteisöjen kehittää työtään vastaamaan sen hetken tarpeita. Mönkkönen & Kekoni (2020, 225) peräänkuuluttavat nimenomaan työn organisointia niin, että moniammatillinen yhteistyö onnistuu. Riittävien resurssien takaaminen on osa työyhteisön toiminnan organisointia ja tämä tuli esille myös tässä opinnäytetyössä. Tämä onkin tällä hetkellä ristiriidassa rekrytointikiellon takia.

Kauppinen & Nuolemo (2022, 80) ovat omassa pro gradu -työssään tutkineet Yhteinen aika -menetelmää ja tulivat siihen johtopäätökseen, että työntekijöillä on toive tehdä moniammatillista työtä, vaikka resurssit ovat minimaaliset. Se poikkesi tämän opinnäytetyön tuloksista, sillä tässä resurssipuulan nähtiin olevan yksi syy, miksi menetelmää ei käytetä. Sen sijaan molemmissa tutkimuksissa esiin tuli se, että menetelmää halutaan kehittää palvelemaan asiakkaita paremmin.

Tässä opinnäytetyössä nousi esille asioita, joita lähiesihenkilön olisi hyvä ottaa huomioon päivittäisessä johtamisessa, jotta menetelmän käyttö voitaisiin vahvistaa työyhteisössä. Tiedottamisen tärkeys nähtiin yhtenä tärkeänä lähiesihenkilön tehtäviin kuuluvana asiana. Yhdessä aika -menetelmästä pitää tiedottaa säännöllisesti sekä henkilökunnalle että myös asiakkaille. Näin se saa parempaa näkyvyyttä. Lamberg (2013, 59) on omassa pro gradu -työssään tutkinut sosiaali- ja terveydenhuollon organisaatioiden virallisia viestintäkanavia. Tutkimuksessa nousi esille, että kasvokkain pidetyissä palaverissa käydyt tiedotusasiat avartavat läsnäolijoiden näkökulmia ja lisäävät sitoutumista päätettyihin asioihin. Tämä tukee omaa tutkimustulosta ja vahvistaa sitä, että lähiesihenkilön ylläpitämä keskustelu mm. tiimipalaverissa Yhdessä aika -menetelmästä voisi lisätä sen käyttöä.

Digitalisaation myötä on mahdollista muokata vanhoja toimintatapoja uudella tavalla tarjoamalla palveluita sähköisesti. Tämä edellyttää käyttäjiltään valmiuksia. (Saranto, Kinnunen, Jylhä & Kivekäs 2020, 179.) Myös Perhovaara (2023, 86) näkee, että digitalisaation kehittymisen myötä on mahdollista parantaa perheille annettavaa varhaista tukea oikea-aikaisesti, sillä se antaa mahdollisuuden perheille hakeutua palveluiden piiriin niin, että ei tarvitse lähteä fyysisesti paikanpäälle. Tämä lisää oikea-aikaisen tuen merkityksellisyyttä. Tässä opinnäytetyössä yhtenä Yhdessä aika -menetelmän käyttöä vahvistavana tekijänä nähtiin sen tarjoaminen käyttäjille sähköisesti. Opinnäytetyössä korostui, että sähköistä käyttöä lisää, kun se on helposti löydettävissä esim. hyvinvointialueen internet -sivuilta. Kivekäs, Kuosmanen, Kinnunen, Kansanen & Saranto (2019, 35) toteavat, että käyttäjien

odotukset sähköisten palvelun mielekkyydestä vaikuttivat enemmän niiden käyttöön kuin helppokäyttöisyys ja kokemus niiden hyödyllisyydestä. Kivekäs (2019, 55) taas toteaa väitöskirjassaan, että sähköisten terveystalveluiden käyttöä lisää niiden koettu hyödyllisyys ja helppokäyttöisyys vaikuttaen palveluiden käyttäjien asenteisiin myönteisesti, mikä tukee tämän opinnäytetyön tulosta.

8.2 Opinnäytetyön eettisyys ja luotettavuus

Tutkimuksen eettisyyttä pidetään tieteellisen toiminnan perusasiana. Alun perin etiikka on mielletty koskemaan lääketieteellisiä tutkimuksia, koska lähestulkoon aina ihminen on tutkimuksen keskiössä. Pikkuhiljaa se on tullut myös muiden tieteenalojen keskiöön ja kehittämiskohteeksi. Tutkimusetiikan ohjenuorana pidetään oikeita sääntöjä ja niiden noudattamista. (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2013, 211.) Yhtenä tärkeänä tutkimusetiikkaan vaikuttavana asiana pidetään tutkimuksen tekijän aiheen valintaa. Hänen pitää pohtia aihetta valittaessa sen merkitys ja hyöty niin yhteiskunnallisesti kuin myös tutkimukseen osallistuvienkin näkökulmasta. (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2013, 218.) Tämän opinnäytetyön aihe on yhteiskunnallisesti merkittävä, sillä panostamalla perheiden varhaisen tuen saamiseen mahdollisimman oikea-aikaisesti, matalalla kynnyksellä ja moniammatillisesti on mahdollista välttää tai ainakin vähentää korjaavien palveluiden tarvetta. Tällä on positiivinen vaikutus perheiden hyvinvointiin ja tämän uskotaan tuovan myös kustannushyötyjä sosiaali- ja terveydenhuollon alati kohoaviin kustannuksiin. Lisäksi tutkimukseen osallistuvat ammattihenkilöt saavat uutta tietoa Yhdessä aika -menetelmän käyttöönoton mahdollisista esteistä ja kehittämismahdollisuuksista ja voivat näin kehittää omaa työtään ja menetelmän tehokkaampaa käyttöönottoa. Lähiesihenkilöille opinnäytetyön tulokset antavat arvokasta tietoa päivittäisen johtamisen tueksi, kun tieto tulee suoraan menetelmää käyttäviltä ammattihenkilöiltä.

Helsingin julistukseen (1964), jota tässäkin tutkimuksessa noudatettiin, on alun perin kehitetty lääketieteellisiä tutkimuksia varten eettiset ohjeet. Julistuksesta korostuu tässä tutkimuksessa se, että tutkimuksen kohdistuessa ihmisiin, jokaiselle osallistujalle selvitettiin tarkasti mitä tutkimuksella tavoitellaan, käytettävä tutkimusmenetelmä ja tutkimuksesta saadun tiedon hyöty. Lisäksi korostettiin tutkimukseen osallistumisen vapaaehtoisuutta ja mahdollisuutta perua osallistuminen. (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2013, 212–214.)

Tässä opinnäytetyössä eettisyyttä lisää kaikkien osallistujien informointi ennen tutkimukseen osallistumista. Tietojen keräämistä, säilyttämistä ja tuhoamista varten tehtiin tietosuojailmoitus, mikä lähetettiin kaikille haastatteluun osallistuville ennakoon ja haastateltavien kanssa käytiin vielä ennen haastattelun aloittamista suullisesti läpi sen sisältö. Tallentamalla haastattelut osallistujat antoivat tietoisuuden suostumuksen ryhmähaastatteluun.

Luotettavuuden arvioinnissa käytettävät käsitteet ovat validiteetti ja reliabiliteetti. Validiteetti tarkoittaa, että tutkitaan sitä asiaa mitä on luvattu ja reliabiliteetti tarkoittaa tutkimustulosten toistettavuutta. Nämä kyseiset käsitteet liitetään yleensä määrälliseen tutkimukseen. Laadullisessa tutkimuksessa käsitteet tulkitaan eri tavoin, joten useat menetelmäoppaat ovat ehdottaneet luotettavuuden arviointia muulla tavoin (Hirsjärvi ym. 2007, 226–227; Tuomi & Sarajärvi 2018, 160–161.) Laadullisen tutkimuksen luotettavuutta lisää se, että tutkimustyön tekijä kuvaa mahdollisimman tarkasti koko tutkimusprosessin kaikki vaiheet. On tärkeä kertoa ja avata vaiheet selkeästi ja oikeaoppisesti

lukijalle. Tässä opinnäytetyössä kaikki vaiheet raportoitiin tarkasti ja totuudenmukaisesti. Luotettavuuden lisäämiseksi haastattelutilanteet kuvattiin mahdollisimman hyvin ja myös suoria haastatteluita esitettiin raporttivaiheessa. Lisäksi aineiston analyysivaiheen luokittelu tuotiin esille alusta loppuun. (Hirsjärvi ym. 2007, 228–228.) Opinnäytetyöntekijä tiedosti sen, että luotettavuutta heikentää haastattelutilanteissa mahdollisesti vain positiivisten vastausten antaminen, mikä on haastatteluille tyypillistä (Hirsjärvi ym. 2007, 201).

Tutkimuseettisen neuvottelukunnan (TENK) laatimissa ohjeissa (2023, 11–12) tuodaan esille Hyvän tieteellisen käytännön (HTK) periaatteet, joita ovat luotettavuus, rehellisyys, arvostus ja vastuunkanto. Nämä ohjasivat myös tätä opinnäytetyöprosessia. Opinnäytetyöntekijä pyrki varmistamaan tieteellisen toiminnan näkökulmasta mahdollisimman laadukkaan tekemisen prosessin kaikissa vaiheissa toimien vastuullisesti. Tutkimussuunnitelma oli valmis helmikuussa -24, jonka jälkeen päästiin hakemaan tutkimuslupaa. Lopullinen tutkimuslupa korjauksineen oli valmis huhtikuussa -24. Tämän jälkeen opinnäytetyöntekijä pääsi edistämään työtä eteenpäin. Avoin ja oikeudenmukainen raportointi sekä tieteellisen toiminnan suunnittelu, toteutus ja arviointi tuovat esiin rehellisyyden. Tutkimuksen eri vaiheet ja lopulliset tulokset raportoidaan avoimesti ja rehellisesti ja ne tehdään hyväksytyjä menetelmiä käyttäen. Arvostus näkyi kaikkien opinnäytetyön prosesseihin kuuluvien henkilöiden kunnioittamisena ja anonymiteetin suojaamisena.

Luotettavuuden lisäämiseksi tietoa haettiin mahdollisimman tuoreista lähteistä ja pääasiassa käytettiin alkuperäislähteitä, sillä aina toisen käden tietoon viitattaessa on mahdollista virheellisen tiedon saamiseen. Tällöin luonnollisesti virheellinen tieto siirtyy myös omaan tutkimustyöhön. (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2013, 93). Luotettavuutta arvioidaan myös tutkimustyön virheettömyydellä, mihin tutkija yleensä pyrkii (Tuomi & Sarajärvi 2018, 158). Tämän opinnäytetyön tekemisessä on noudatettu Savonian ohjeita ja lopuksi on tehty plagioinnin tarkistus ennen työn palauttamista arviotavaksi. Tässä opinnäytetyössä luotettavuutta lisää vielä joidenkin vastausten yhteneväisyys aiempien tutkimusten sekä myös muun lähdekirjallisuuden kanssa.

8.3 Ammatillinen kasvu

Opinnäytetyön aiheen etsiminen oli aluksi vaikeaa. Aiheen tarkentumisen jälkeen on ollut mielenkiintoista syventyä enemmän Yhdessä aika -menetelmään. Huomasin haastatteluja tehdessä, että aihe on minulle tuttu, vaikka olen omassa työssäni käyttänyt sitä todella vähän. Nykyään näen sen kuitenkin yhtenä omassa työssä käytettävänä menetelmänä. Nyt minulla on yksi työkalu lisää käytettävänä, kun pyrin löytämään keinoja perheiden auttamiseksi. Koen myös olevani etuoikeutettu omassa työyhteisössäni päästessäni kertomaan tutusta menetelmästä ja oman opinnäytetyöni tuloksista. Opinnäytetyön myötä perehtyminen moniammatilliseen yhteistyöhön tuo minulle uskallusta itsekin käyttää sitä enemmän, sillä moniammatillinen työote ei juurikaan ole näkynyt omassa työssäni siinä muodossa kuin se kirjallisuudessa ja tutkimuksissa tuodaan esille. Opinnäytetyön tulosten myötä osaan laajemmin tarkastella kehitettäviä asioita. Tämä tuli todistetuksi muutama viikko sitten, kun olin kuuntelemassa tietoisuutta sähköisen perhekeskuksen kehittämisen tämänhetkisestä tilasta Pohjois-Savon hyvinvointialueella. Siellä esiteltiin omaperhe.fi ja tietoisikun jälkeen olin yhteydessä projektikoordinaattoreihin ja vihjasin ”epävirallisesti” oman opinnäytetyöni tuloksista, missä myös tuli esiin sähköisten palveluiden kehittäminen.

Opinnäytetyön tekeminen on ollut pitkä, opettavainen ja haastava prosessi. Sen tekeminen on opettanut minulle tieteellistä kirjoittamista, erilaisten raporttien lukutapaa ja myös kriittistä lähteiden tarkastelua. Olen löytänyt prosessin loppuvaiheessa lisää hyvää kirjallisuutta koskien opinnäytetyötäni. Tein kuitenkin tietoisesti valinnan jättää ne pois, koska niiden käyttö olisi muuttanut jo valmista teoriaosaa. Prosessin aikana tuli todistetuksi se, että aina asiat eivät mene suunnitellulla tavalla. Minusta yksi työläimmistä vaiheista prosessin aikana oli haastateltavien rekrytoiminen. Yllättävän moni kertoi kiireen ja Yhdessä aika -menetelmän käyttämättömyyden esteeksi osallistua haastatteluun. Tietynlainen pelko haastatteluiden onnistumisista valtasi mielen jossain vaiheessa, mutta onneksi muutamia innokkaita osallistujia löytyi, jotta haastattelut lopulta onnistuivat. Varsinaiset haastattelut menivät mielestäni hyvin ja pystyin asiantuntevasti ottamaan osaa keskusteluun ja tekemään tarkentavia kysymyksiä, mikä syvensi vastausten laatua.

Prosessin edetessä huomasin oman mielenkiinnon hiipumista ja se näkyi tekemättömyytenä. Nyt huomaan sen olleen virhe, sillä pitkän ajan jälkeen oli hankala päästä kiinni aiheeseen. Toisaalta asiaa voi tarkastella myös positiivisuuden kautta, sillä luulen, että tekemättömänä aikana asia kuitenkin jollain lailla kypsyi omassa mielessä. Koen kuitenkin oppineeni sekä opinnäytetyön prosessista että oman aiheen sisällöstä.

8.4 Johtopäätökset ja kehittämisehdotukset

Tässä opinnäytetyössä selvitettiin monitoimijaisen Yhdessä aika -menetelmän tämänhetkistä käyttöä, millä keinoin menetelmän parempaa käyttöä voitaisiin edistää, mahdollisia esteitä menetelmän käytölle sekä sitä, miten lähiesihenkilö omalla toiminnallaan päivittäisessä johtamisessa voisi edistää menetelmän jalkauttamista arkityöhön ja sen helpompaa käyttöä. Lisäksi tarkoituksena oli saada tietoa lähiesihenkilöille päivittäisen johtamisen tueksi, kun uusia menetelmiä otetaan työyhteisössä käyttöön. Tämän opinnäytetyön tuloksia on mahdollista hyödyntää, kun kehitetään ja edistetään Yhdessä aika -menetelmän tehokkaampaa ja suunnitelmallisempaa käyttöä.

Opinnäytetyön raportista voidaan tehdä seuraavat johtopäätökset:

- Yhdessä aika -menetelmän käyttö on tällä hetkellä hyvin vähäistä, sillä monissa työyhteisöissä tehdään jo moniammatillista työtä. Näin ollen Yhdessä aika -menetelmän ei välttämättä koeta tuovan mitään uutta työskentelyyn.
- Yhdessä aika -menetelmä koettiin vaikeaksi sen byrokraattisuuden vuoksi, joten käyttöä pitää helpottaa esim. vähentämällä lomakkeiden täyttämisen määrää ja pohtia, millä muulla kuin säännöllisellä kalenteroimisella menetelmän käytön voisi saada joustavammaksi.
- Yhdessä aika -menetelmä koettiin hyvin työntekijälähtöiseksi, joten tiedotusta menetelmän käytöstä perheille pitää tehostaa.
- Työyhteisöihin olisi hyvä saada vastuuhenkilöt, jotka antavat tietoa Yhdessä aika -menetelmän käytöstä ja huolehtivat koulutuksesta.
- Lähiesihenkilön vastuuksi nähtiin Yhdessä aika -menetelmästä tiedottaminen yhteisissä palavereissa, jotta menetelmän käyttö ei hautautuisi lukuisten muiden asioiden alle. Lähiesihenkilön olisi pidettävä huolta, että ammattilaisten yhteystiedot ovat ajan tasalla. Lisäksi lähiesihenkilön

tulee huolehtia, että työyhteisöissä on tarpeeksi resurssia käytössä, jotta menetelmän käyttöä voi opetella ja jalkauttaa omaan työhön.

- Digitalisaation hyödyntäminen nousi yhtenä vaihtoehtona lisätä Yhdessä aika -menetelmän näkyvyyttä niin työntekijöille kuin myös perheille.

Hyvinvointialueet kamppailevat jatkuvien säästöohjelmien kanssa. Pohditaan jopa joidenkin palveluiden vähentämistä tai lopettamista. On selvää, että perheiden, mutta myös yhteiskunnan näkökulmasta varhaisen tuen tarjoaminen on kannattavaa pitkällä tähtäimellä. Olisi mielenkiintoista perustaa erillinen Yhdessä aika -työryhmä tai työpaja, missä pohdittaisiin, miten raportissa tulleet kehittämisehdotukset voisi viedä käytäntöön. Samalla pitää kehittää menetelmän käytön tilastointia, sillä se antaa johdolle tietoa päätöksentekoon ja mahdollisuuden seurata menetelmän käytön kustannusvaikutuksia. Jatkossa olisi mielenkiintoista tutkia, onko tehdyillä muutoksilla ollut vaikutusta menetelmän parempaan käyttöön, ovatko perheet hyötäneet Yhdessä aika -menetelmän käytöstä ja mitä vaikutuksia pitkällä aikavälillä menetelmän käytöllä on ollut kustannuksiin.

Käytännössä moniammatillinen työ kompastuu usein tiedon siirtymisen ongelmiin ja tietämättömyyteen perheiden ympärillä työskentelevistä ammattilaisista. Olisi mielenkiintoista laajentaa tutkimusta moniammatillisuudesta ja selvittää, mitkä asiat työntekijöiden mielestä ovat rajat ylittävän moniammatillisen yhteistyön esteenä ja onko mahdollisuutta itse työntekijänä tehdä jotain esteiden vähentämiseksi.

Lopuksi on syytä mainita, että opinnäytetyötä aloittaessa Pohjois-Savon hyvinvointialueella toimi viisi (5) palvelualueita. Kesällä 2024 tulleen organisaatiomuutoksen jälkeen ne vähenivät kolmeen (3) ja tässäkin opinnäytetyössä kohteena ollut läntinen alue hajosi ja sulautui muihin alueisiin.

LÄHTEET

- Anttila, Pirkko. Tutkimisen taito ja tiedon hankinta. Metodix. <https://metodix.fi/2014/05/17/anttila-pirkko-tutkimisen-taito-ja-tiedon-hankinta/#8.2.2.4%20Laadullisen%20aineiston%20kokoaminen>. Viitattu 7.1.2024.
- Bates, Samantha, Anderson-Butcher, Dawn & Henderson, Tasha 2018. Relationship building. Teoksessa Iachini, Aidyn.L, Bronstein, Laura R. & Mellin Elizabeth (toim.) A guide for interprofessional collaboration. E-kirja. <https://ebookcentral-proquest-com.ezproxy.savonia.fi/lib/savoniafi/reader.action?docID=6270503> . Viitattu 17.1.2024.
- Bronstein, Laura, Mellin, Elizabeth & Iachini, Aidyn 2018. A model for interprofessional collaboration. Teoksessa Iachini, Aidyn. L, Bronstein, Laura & Mellin Elizabeth (toim.) A guide for interprofessional collaboration, 23-32. E-kirja. <https://ebookcentral-proquest-com.ezproxy.savonia.fi/lib/savoniafi/reader.action?docID=6270503>. Viitattu 20.1.2024.
- Duner, Anna & Wolmesjö, Maria 2014. Interprofessional collaboration in Swedish health and social care from a care manager's perspective. European Journal of Social Work. <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/13691457.2014.908166>. Viitattu 19.9.2024.
- Elo, Satu, Kajula, Outi, Tohmola, Anniina & Kääriäinen, Maria 2022. Laadullisen sisällönanalyysin vaiheet ja eteneminen. Hoitotiede 2022, 34 (4), 215–225. <https://journal.fi/hoitotiede/article/view/128987/78028?acceptCookies=1>. Viitattu 16.9.2024.
- Eskola, Jari & Suoranta, Juho 2008. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.
- Helminen, Jari 2017. Asiakkaan moniammatillinen ohjaus sosiaali- ja terveydenhuollossa. Keuruu: Otavan kirjapaino Oy.
- Hirsjärvi, Sirkka, Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula 2007. Tutki ja kirjoita. 13. painos. Keuruu: Otavan kirjapaino Oy.
- Hujala, Anneli, Mustonen, Erja, Klinga, Charlotte, Lammintakanen, Johanna, Laulainen, Sanna & Taskinen, Helena 2020. Integroiva johtaminen. Teoksessa Hujanen, Anneli & Taskinen, Helena (toim.) Uudistuva sosiaali- ja terveysala. Tampere: Tampere University Press, 131–149. <https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/123995/978-952-359-022-9.pdf?sequence=2&isAllowed=y>. Viitattu 16.8.2024.
- Hyvärinen Matti 2017. Haastattelun maailma. Teoksessa Hyvärinen, Matti, Nikander, Pirjo & Ruusu-vuosi, Johanna (toim.) Tutkimushaastattelun käsikirja. Tallinna: Tallinna Raamatutrükikoja OÜ.
- Innokylä. 2021. Yhdessä aika. <https://innokyla.fi/fi/toimintamalli/posote20-yhdessa-aika>. Viitattu 20.1.2024.
- Isoharranen, Kaarina 2012. Uhka vai mahdollisuus – moniammatillista yhteistyötä kehittämässä. Väitöskirja. Sosiaalitieteiden laitos. Helsingin yliopisto. <https://helda.helsinki.fi/server/api/core/bitstreams/bdb96457-8b02-4488-bd0a-2a08a3d20a03/content>. Viitattu 24.11.2023
- Kaiser, Sabine 2018. Collaboration and service quality among health care professionals working with children and their families in Norwegian municipalities. A dissertation for the degree of Philosophiae Doctor. The artic university of Norway. <https://munin.uit.no/bitstream/handle/10037/15225/thesis.pdf?sequence=2&isAllowed=y>. Viitattu 10.10.2024.
- Kallio, Aku julkaisu-aika tuntematon. Litterointi. Teoksessa Jaana Vuosi (toim.) Laadullisen tutkimuksen verkkokäsikirja. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvali/laadullisen-tutkimuksen-prosessi/litterointi/>. [Viitattu 12.1.2024.]

Kananen, Jorma 2014. Laadullinen tutkimus opinnäytetyönä. Miten kirjoitan kvalitatiivisen opinnäytetyön vaihe vaiheelta. Jyväskylä: Juvenes Print.

Kankkunen, Päivi & Vehviläinen-Julkunen, Katri 2013. Tutkimus hoitotieteessä. 3. uudistettu painos. Helsinki: Sanoma Pro Oy.

Kauppinen, Merja & Nuolemo, Tytti 2022. Moniammatillinen verkostoyhteistyö perheiden varhaisena tukena - Ammattilaisten kokemuksia Yhteinen aika -yhteistyömallista. Pro gradu -tutkielma. Yhteiskuntatieteiden laitos Itä-Suomen yliopisto. https://erepo.uef.fi/bitstream/handle/123456789/28914/urn_nbn_fi_uef-20221456.pdf?sequence=1&isAllowed=y. Viitattu 10.10.2024.

Kekoni, Taru, Mönkkönen, Kaarina, Hujala, Anneli, Laulainen, Sanna & Hirvonen, Jukka 2019. Moniammatillisuus käsitteenä ja käytänteinä. Teoksessa Mönkkönen, Kaarina, Kekoni, Taru & Pehkonen, Aini (toim.) Moniammatillinen yhteistyö. Vaikuttava vuorovaikutus sosiaali- ja terveysalalla. Tallinna: Printon Trükikoda.

Kivekäs, Eija 2019. Sähköisten terveyspalveluiden koettu hyödyllisyys ja koettu helppokäyttöisyys – potilaiden ja lääkäreiden arviot vaikutuksista. Väitöskirja. Yhteiskuntatieteiden ja kauppatieteiden tiedekunta Itä-Suomen yliopisto. https://erepo.uef.fi/bitstream/handle/123456789/22132/urn_isbn_978-952-61-3235-8.pdf?sequence=1&isAllowed=y. Viitattu 15.10.2024.

Kivekäs, Eija, Kuosmanen, Pasi, Kinnunen, Ulla-Mari, Kansanen, Martti & Saranto, Kaija 2019. Sähköiset terveyspalvelut osaksi potilaan arkea. Finnish Journal of eHealth and eWelfare, FinJeHeW 2019;11(1–2). <https://erepo.uef.fi/bitstream/handle/123456789/7512/1554117236678191302.pdf?sequence=2&isAllowed=y>. Viitattu 15.10.2024.

Korhonen, Hille & Bergman, Tytti 2019. Johtaja muutoksen ytimessä. Käsikirja uudistumismatkalle. Liettua: BALTO print.

Lamberg, Kristina 2013. ” MUUTEN TOIMITAAN SISÄISESSÄ VIESTINNÄSSÄ SOVITTUJEN MARSSI-JÄRJESTYSTEN MUKAAN ” Organisaation viralliset viestintäkanavat julkisissa sosiaali- ja terveydenhuollon organisaatioissa. Pro gradu -tutkielma. Sosiaali- ja terveysjohtamisen laitos. Terveystieteiden tiedekunta Itä-Suomen yliopisto. https://erepo.uef.fi/bitstream/handle/123456789/12561/urn_nbn_fi_uef-20130800.pdf?sequence=1&isAllowed=y. Viitattu 10.10.2024.

Laulainen, Sanna, Zitting, Joakim & Niiranen, Vuokko 2020. Henkilöstön ja johtajien osaamisvaatimukset integroituvissa palveluissa. Teoksessa Hujanen, Anneli & Taskinen, Helena (toim.) Uudistuva sosiaali- ja terveysala, 151–178. <https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/123995/978-952-359-022-9.pdf?sequence=2&isAllowed=y>. Viitattu 14.9.2024.

Morgan, David L 2019. Basic and advanced focus groups. United States of America.

Mönkkönen, Kaarina, Kekoni, Taru & Pehkonen, Aini 2019. Moniammatillinen yhteistyö. Vaikuttava vuorovaikutus sosiaali- ja terveysalalla. Teoksessa Mönkkönen, Kaarina, Kekoni, Taru & Pehkonen, Aini (toim.) Moniammatillinen yhteistyö. Vaikuttava vuorovaikutus sosiaali- ja terveysalalla. Tallinna: Printon Trükikoda.

Mönkkönen, Kaarina & Kekoni, Taru 2020. Monitoimijaisuus työntekijän voimavarana ja haasteena. Teoksessa Hujala, Anneli & Taskinen, Helena (toim.) Uudistuva sosiaali- ja terveysala, 215–240. https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/124079/monkkonen_ym_monitoimijaisuus_tyontekijan_voimavarana.pdf?sequence=2&isAllowed=y. Viitattu 12.2.2024.

Oinonen, Kirsi & Vähätiitto, Marjut 2020. Moniammatillinen yhteistyö lasten ja perheiden varhaisessa tukemisessa. Pro gradu - tutkielma. Sosiaalityö. Itä-Suomen yliopisto.

https://erepo.uef.fi/bitstream/handle/123456789/23326/urn_nbn_fi_uef-20201238.pdf?sequence=1&isAllowed=y. Viitattu 14.10.2024.

Ojasalo, Katri, Moilanen, Teemu & Ritalahti, Jarmo 2015. Kehittämistyön menetelmät. Uudenlaista osaamista liiketoimintaan. 3.–4. painos. Helsinki: Sanoma Pro Oy.

Perhovaara, Kaisa 2023. Varhaista tukea digitaalisesti. Teoksessa Pehkonen, Pirjo, Rautaparta-Pennanen, Kaija, Savela, Sanna & Turunen, Pirjo (toim.) Puheenvuoroja varhaisen tuen merkityksestä, 85–91. https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/803746/Savonian_julkaisusarja_2023_8.pdf?sequence=1. Viitattu 31.10.2024.

Pieksämäen kaupunki 2012. Varhaisen tuen käsikirja. <https://www.pieksamaki.fi/wp-content/uploads/kasikirjajulkinenversio.pdf>. Viitattu 17.1.2024.

Pietilä, Ilkka 2017. Ryhmäkeskustelu. Teoksessa Hyvärinen, Matti, Nikander, Pirjo & Ruusuvuori, Johanna (toim.) Tutkimushaastattelun käsikirja. Tallinna: Tallinna Raamatutrükikoja OÜ.

Pohjois-Savon Liitto, LAPE-hanke 2018. Lapsen oikeudet muutostyön yhteisenä arvopohjana. <https://www.lapepohjoissavo.fi/uudistuvat-palvelut/lapsen-oikeudet.html>. Viitattu 20.1.2024.

Puusa, Anu & Juuti, Pauli 2020. Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät. Tallinna: Princeton Trükikoda.

Pärnä, Katariina 2012. Kehittävä moniammatillinen yhteistyö prosessina. Lapsiperheiden varhaisen tukemisen mahdollisuudet. Väitöskirja. Yhteiskuntatieteellinen tiedekunta. Turun yliopisto. <https://www.utupub.fi/bitstream/handle/10024/77506/AnnalesC341Parna.pdf?sequence=1&isAllowed=y>. Viitattu 4.12.2023.

Rautio, Susanna 2016. Neuvolan perhetyö vanhemmuuden varhaisena tukena ja yhteistyönä. Väitöskirja. Yhteiskuntatieteellinen tiedekunta. Jyväskylän yliopisto. https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/49289/1/978-951-39-6578-5_vaitos23042016.pdf. Viitattu 17.1.2024.

Saarinen, Terhi, Silen-Lipponen, Marja, Palkolahti, Maria, Mönkkönen, Kaarina, Tiihonen, Miia & Sormunen, Marjorita. Interprofessional learning in social and health care—Learning experiences from large-group simulation in Finland. *Nursing Open*. 2020; 00:1–10. <https://erepo.uef.fi/bitstream/handle/123456789/8286/15994735841358211734.pdf?sequence=2&isAllowed=y>. Viitattu 5.10.2024.

Sandström, Sanna, Keiski-Turunen, Annika, Hassila, Lea, Aunola, Eija & Alahuhta, Maija 2018. Moniammatillinen yhteistyö sosiaali- ja terveysalan ammattilaisten kuvaamana. ePooki. Oulun ammattikorkeakoulun tutkimus- ja kehitystyön julkaisut 44/2018. <http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe2018061225734>. Viitattu 24.11.2023.

Saranto, Kaija, Kinnunen, Ulla-Mari, Jylhä, Virpi & Kivekäs, Eija 2020. Digitalisaatio ja sähköiset palvelut uudistuvassa sosiaali- ja terveydenhuollossa. Teoksessa Hujala, Anneli & Taskinen, Helena (toim.) Uudistuva sosiaali- ja terveysala, 179–212. <https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/123995/978-952-359-022-9.pdf?sequence=2&isAllowed=y>. Viitattu 12.10.2024.

Sosiaalihuoltolaki 1301/2014. <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2014/20141301>. Viitattu 21.1.2024.

STM 2017. Lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelma. <https://stm.fi/hanke?tunnus=STM026:00/2017>. Viitattu 13.12.2023.

Terveydenhuoltolaki 30.10.2010/1326. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2010/20101326>. Viitattu 21.1.2024.

THL 2023. Lasten ja lapsiperheiden hyvinvointi. <https://thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/hyvinvointi-ja-terveys/lasten-ja-lapsiperheiden-hyvinvointi>. Viitattu 24.11.2023.

THL 2024. Perhekeskus. <https://thl.fi/aiheet/lapset-nuoret-ja-perheet/sote-palvelut/perhekeskus>. Viitattu 31.10.2024.

Tuomi, Jouni & Sarajärvi, Anneli 2018. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Painettu EU:ssa: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Tuominen, Anne, Kettunen, Tarja, Lindfors, Pirjo, Hjelt, Riitta & Hakulinen-Viitanen, Tuovi 2011. Varhaisen avun viiveet lasten kehityksellisissä ja psyykkisissä vaikeuksissa. Sosiaalilääketieteellinen aikakauslehti 48. <https://journal.fi/sla/article/view/4500/4242>. Viitattu 22.1.2024.

Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2023. Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan HTK ohje 2023. Pdf-tiedosto. https://tenk.fi/sites/default/files/2023-03/HTK-ohje_2023.pdf. Viitattu 4.1.2024.

Vilkka, Hanna 2021. Tutki ja kehitä. 3. päivitetty painos. Keuruu: Otavan kirjapaino Oy.

Wikipedia. Nilakka (kunta). Päivitetty 21.10.2022. [https://fi.wikipedia.org/wiki/Nilakka_\(kunta\)](https://fi.wikipedia.org/wiki/Nilakka_(kunta)). Viitattu 12.1.2024.

LIITE 1: SAATEKIRJE

Arvoisa moniammatillisen tiimin jäsen!

Nimeni on Päivi Tikkanen ja opiskelen Savonian ammattikorkeakoulussa sosiaali- ja terveydenhuollon johtaminen ja kehittäminen (YAMK) opintokokonaisuutta. Työskentelen Pohjois-Savon hyvinvointialueella koillisen alueen perhepalveluissa Siilinjärvellä terveydenhoitajana.

Työssäni terveydenhoitajana kohtaan paljon perheitä. Vuosien varrella olen huomannut varhaisen tuen merkityksen perheiden hyvinvoinnille. Aina oma osaaminen ei riitä ja tällöin toisen ammattilaisen tietotaidosta on suuri apua perheitä autettaessa eli tarvitaan moniammatillista työotetta.

Opinnäytetyön teen moniammatillisuudesta. Haluan ryhmähaastattelun avulla selvittää Pohjois-Savon hyvinvointialueella käytössä olevaa Yhdessä aika -menetelmää, käytön mahdollisia haasteita/esteitä sekä saada myös ideoita menetelmän tehokkaammalle käytölle. Työ kohdistuu Nilakan alueelle. Siellä on jo valmiina moniammatilliset työryhmät, mitkä toimivat teams-alustoilla.

Tiedon keruu tapahtuu huhti-toukokuussa 2024 ja aikaa yhteen haastatteluun menee n. tunti. Haastattelut tehdään päiväaikaan.

Haastattelut perustuvat vapaaehtoisuuteen ja tarkoituksena on saada haastateltavat mahdollisimman monesta eri ammattiryhmästä. Kysymykset olen laatinut teemoitellen, joten haastatteluhetkestä on mahdollista tehdä soljuva ja lämminhenkinen keskustelutilaisuus kaikille meille tärkeästä asiasta. Kaikille haastatteluun osallistuville tulen lähettämään tietosuojoitoksen ennen varsinaista haastattelua.

Haastattelut ovat nimettömiä ja ne nauhoitetaan. Tallennetta käsitellen luottamuksellisesti. Tutkimusaineisto kerätään ainoastaan tätä opinnäytetyötä varten ja hävitetään tutkimuksen valmistuttua.

Tutkimustulokset tulen esittämään kaikissa teams-ryhmissä työn valmistuttua, tavoiteaika valmistumiselle on vuoden 2024 loppuun mennessä. Lisäksi aineisto on luettavissa Theseus-julkaisuarkistossa.

Kiitos jo etukäteen, jos mahdollistat opinnäytetyöni etenemistä osallistumalla haastatteluun.

Yt. Päivi Tikkanen

Vastaa mielelläni kysymyksiin paivi.tikkanen@pshyvinvointialue.fi tai keskustellen teams-ryhmissä ennen varsinaista haastattelua.

LIITE 2: TEEMAHAASTATTELURUNKO

Käsiteltävät teemat:

Moniammatillinen yhteistyö

1. Mitä moniammatillinen yhteistyö tuo mieleen?
2. Miten moniammatillinen työ näkyy omassa työssäsi, vai näkykö?
3. Minkälaisia etuja moniammatillisesta yhteistyöstä olet huomannut työssäsi?
4. Miten koet moniammatillisen yhteistyön toteuttamisen omassa työssäsi?

Monitoimijainen yhteistyömalli

1. Miten hyödynnät Yhdessä aika -menetelmää työssäsi?
2. Millainen käsitys sinulla on menetelmän käytöstä yleisesti?
3. Miten Yhdessä aika -menetelmän käyttö mahdollistetaan nykyisessä työssäsi?
4. Minkälaisin haasteita olet kokenut sen käytölle?
5. Kehittämideoita sen paremmalle käytölle?

Varhainen tuki

1. Minkälaisin kokemuksia sinulla on varhaisten tuen mahdollistamisessa omassa työssäsi?

Päivittäinen johtaminen

1. Mitä työyhteisössä tulisi ottaa huomioon, jotta menetelmä saataisiin parempaan käyttöön?
2. Mitä lähiesihenkilön tulisi omassa toiminnassaan huomioida, jotta menetelmän tehokkaampi käyttö mahdollisuuksien mukaan?

LIITE 3: TUTKIMUSTULOKSET TAULUKOITUNA

Pelkistetyt ilmaukset	Alaluokat	Yläluokat	Pääluokat
<ul style="list-style-type: none"> *Muu moniammatillinen tiimi *Moniammatillisuuden hyödyntäminen muuten omassa työssä *Yhdessä toimiminen moniammatillisesti *Muu moniammatillisuuden hyödyntäminen 	<ul style="list-style-type: none"> Moni- ammattillinen yhteistyö 	<ul style="list-style-type: none"> Toimiva moni- ammattillinen yhteistyö 	YHDESSÄ AIKA - MENETELMÄN KÄYTÖN NYKYTILA
<ul style="list-style-type: none"> *Aikaisemmin moniammatillisuutta enemmän *Moniammatillisuus kuuluu perustyöhön *Moniammatillisuus on jo olemassa olevaa joustavaa yhteistyötä *Jo valmiit moniammatilliset tiimit *Vanhat toimivat tiimit 	<ul style="list-style-type: none"> Vanhat ja toimivat moniammatilliset tiimit 		
<ul style="list-style-type: none"> *Harvoin ollut aktiivinen koollekutsuja *Minimaalinen käyttö *Minimaalisen vähällä käytöllä *Vähäinen käyttöaste *Vähäinen käyttö tuntuu työajan haaskaukselta *Vähäinen käyttökokemus *En ole koskaan ollut *En ole koskaan ollut aktiivinen *Uuden organisaation myötä ei mahdollisuutta käyttää 	<ul style="list-style-type: none"> Harvoin käytössä oleva menetelmä 		
<ul style="list-style-type: none"> *Työssäkäyntialue laaja, on hankala kalenteroida *Hankala hyödyntää omassa työssä *Hankala kalenteroida työn luonteen vuoksi *Kalenterointi ei onnistu *Ei sovi työnkuvaan *Jatkuva muutos häiritsee työn kehittämistä *Kiire perustyössä 	<ul style="list-style-type: none"> Hankala käyttää tämän- hetkessä työssä 	<ul style="list-style-type: none"> Vähäinen työntekijä- lähtöinen käyttö 	
<ul style="list-style-type: none"> *Työntekijälähtöinen *Ei ole tieto sen käytettävyydestä *Vain työntekijöiden tiedossa *Työntekijät kokoavat *Työntekijät ovat aloitteellisia *Ei ole perheiden tiedossa 	<ul style="list-style-type: none"> Vain työntekijöiden tiedossa 		

- *Toimijoiden epätietoisuus menetelmästä
- *Yhteistyötahojen epäselvyys
- *Epäselvyys työntekijöistä
- *Toimijoiden yhteystiedot ajan-tasalle
- *Ajan tasalla olevat yhteystiedot
- *Yhteistyötahojen selvittäminen
- *Väärät yhteystiedot
- *Yhteystiedot ajan tasalle
- *Ajantasaiset tiedot yhteistyötahoista
- *Menetelmän käytön edelleen kehittäminen
- *Aktiivinen kehittäjä
- *Kehittäminen
- *Puute aktiivisista kehittäjistä
- *Yhdessä aika -aktiivit
- *Innostunut työntekijät
- *Koulutustilaisuudet
- *Koulutus ja tiedottaminen säännöllisesti
- *Helposti saatavilla tietoa oikeilla kanavilla
- *Asian esillä pitäminen säännöllisesti
- *Systemaattinen suunnitelma
- *Työntekijäpula hankaloittaa käyttöä
- *Ei ole enää erityistyöntekijöitä
- *Pula työntekijöistä
- *Työntekijäpula
- *Monimutkainen käyttöä
- *Helpommat käytänteet
- *Luullaan vaikeakäyttöiseksi
- *Käytön säännöllisyys
- *Käytön helppous
- *Varhainen käyttö
- *Varhaista tukea paremmin, jos olisi helpompi käyttää
- *Käyttö lisää varhaisen tuen antamista

- *Yhteisissä palavereissa menetelmästä puhuminen
- *Tiedotetaan perehdytysvaiheessa
- *Lähiesihenkilön toimesta menetelmästä puhuminen aktiivisesti
- *Puhutaan työntekijöiden kesken menetelmän käytöstä
- *Yhdessä aika -menetelmästä tiedottaminen
- *Lähiesihenkilön aktiivinen rooli
- *Suunnitelmallinen käyttö
- *Käytännössä menetelmän edistäminen

- *Menetelmän tutuksi tekeminen
- *Tiedonkulun ongelma
- *Ei ole ollut työntekijöiden tiedossa
- *Ei ole tarkkaa tietoa sen käytöstä
- *Tietoa sen käytöstä ei jaeta avoimesti ja helposti

- *Yhteiset nettisivut näkyväksi
- *Työntekijöiden aktiivinen tiedottaminen menetelmästä perheille
- *Tietoa perheille
- *Perheet ovat tietämättömiä
- *Nettisivut palvelevammaksi

- *Uudet menetelmät tavoitettavuuteen
- *Etänä osallistuminen
- *Etäosallistumisen helppous
- *Sähköinen ajanvaraus
- *Sähköiset palvelut

Systemaattinen ja säännöllinen tiedottaminen henkilökunnalle

Sisäisen viestinnän parantaminen

YHDESSÄ AIKA - MENETELMÄN KÄYTTÖÄ VAHVISTAVAT TEKIJÄT

Menetelmän käytöstä aktiivista tiedottamista henkilökunnalle

Perheiden parempi tavoitettavuus

Digitaalisten kanavien hyödyntäminen

Digitaaliset palvelut yhteydenottoa ja käyttöä varten

